

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Brno 2009

Michaela Leitnerová

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Utváření vztahu mezi učitelem a žákem
v sociální pedagogice

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
doc. PhDr. František Vízdal, CSc.

Vypracovala:
Michaela Leitnerová

Brno 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Utváření vztahu mezi učitelem a žákem v sociální pedagogice“ zpracovala samostatně a použila přitom pouze pramenů uvedených v seznamu literatury.

V Ivančicích dne: 07.02.2009

.....
Michaela Leitnerová

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu doc. PhDr. Františku Vízdalovi, CSc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky při vypracování mé bakalářské práce.

Michaela Leitnerová

OBSAH :

Úvod.....	2
1.1 Osobnost učitele a jeho profesní příprava.....	3
1.2 Komunikace jako předpoklad vzájemných vztahů mezi učitelem a žákem.....	4
1.3 Představy učitele a jejich vliv na vztah se žáky	6
1.4 Nevědomé aspekty vztahu mezi učitelem a žáky	8
1.4.1 Identifikace a projekce	8
1.5 Nevědomá přání učitele	10
1.6 Potřeby třídy jako skupiny	10
1.6.1 Potřeba bezpečí	11
1.6.2 Potřeba soudržnosti	11
1.6.3 Potřeba uznání	11
1.6.4 Potřeba vyjádřit se a komunikace	11
1.7 Přístup učitele k žákům	12
1.7.1 Respekt vůči žákovi.....	12
1.7.2 Potřeba být k dispozici	12
1.7.3 Smysl pro humor.....	12
1.7.4 Osobní vztah	13
1.7.5 Nutnost zachovat klid	13
1.8 Řád, pravidla, hranice	13
1.8.1 Spravedlnost.....	13
1.8.2 Důslednost	13
1.8.3 Citlivost při udělování příkazů	14
1.8.4 Autorita učitele	14
1.9 Úspěšné strategie učitele	14
1.9.1 Přizpůsobení tempa výuky žákům.....	14
1.9.2 Individuální přístup učitele k žákům	14
1.9.3 Přenechat žákům určitou zodpovědnost	14
1.9.4 Možnost vyjádřit se jako třída	14
1.9.5 Učitelova pomoc žákům	15
1.9.6 Navození pocitu sebedůvěry	15
2.1 Pozitivní přístup	15
2.2 Naslouchání	16
2.3 Vzájemná úcta a kontakt	17
2.4 Učitelská profese jako poslání	17
3.1 Pedagogický výzkum	18
3.1.1 Cíl pedagogického výzkumu.....	19
3.1.2 Hlavní zjišťovací tabulky pedagogického výzkumu	21
4.1 Závěrečné vyhodnocení pedagogického výzkumu	37
4.2 Závěr	44
4.3 Anotace	45
4.4 Seznam použité literatury.....	46
4.5 Seznam symbolů a zkratk	47
4.6 Seznam příloh	
Příloha číslo 1 – tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku otázky číslo 1 na všech typech škol	
Příloha číslo 2 – tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku otázky číslo 2 na všech typech škol	
Příloha číslo 3 – tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku otázky číslo 3 na všech typech škol	
Příloha číslo 4 – tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku otázky číslo 4 na všech typech škol	
Příloha číslo 5 – tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku otázky číslo 5 na všech typech škol	
Příloha číslo 6 – dotazník zadaný na všech typech škol	

Úvod:

„Jakým způsobem se utváří vztah mezi učitelem a žákem a co tento vztah ovlivňuje?“
Jednou ze základních vlastností úspěšné učitelské profese je láska k dětem. Vztah mezi učitelem a žákem je vztah osobní. Je to vztah já a ty, vzájemný vztah dvou lidských osobností, jedinečných subjektů. Učitel působí na žáka celou svou osobností. Vzájemně mají vztah osobní ne věcný. Tyto vzájemné mezilidské vztahy se nazývají **interakce**. Je to proces, ve kterém dvě nebo více osob navzájem na sebe reagují. Předpokladem vzájemných vztahů mezi učitelem a žákem je jejich **vzájemná komunikace**. V interakci učitele a žáka vystupují do popředí pedagogické, psychologické a sociální aspekty. Na žáka má vliv nejen pedagogické mistrovství učitele, jeho zkušenosti a vědomosti, ale i celá jeho osobnost, povahové a charakterové vlastnosti, zájmy, jeho přístup k žákům, vystupování, oblečení, řečový projev. Atmosféra, která se ve třídě vytváří, sociální klima a interpersonální vztahy mezi učitelem a žákem nevznikají jen přičiněním učitele, ale vyplývají z celkové atmosféry ve třídě, ze sociálního složení žáků, jejich úrovně zájmů.

Vztah mezi učitelem a žákem je odlišný u dětí mladšího školního věku a staršího školního věku. Mladší děti vnášejí do svých vztahů k učiteli značnou míru citlivosti, citově se k němu upínají a tudíž citovou odezvu a vřelost očekávají také od učitele. ¹

Domnívám se, že u studentů vyšších ročníků je důležité, jakým způsobem k nim pedagog přistupuje. Zda je spravedlivý, inteligentní, obětavý, objektivní, tolerantní, upřímný, chápavý, přiměřeně přísný, má smysl pro humor, jedná na rovinu, umí vysvětlit učivo a zaujmout svým výkladem a vědomostmi.

Ve své bakalářské práci zaměřím tedy svoji pozornost na zjištění, čeho si studenti u svých pedagogů nejvíce cení a naopak co se jim na nich nelíbí. Za tímto účelem bude proveden empirický výzkum na střední a vysoké škole.

Cílem tohoto výzkumu bude srovnání názorů studentů různého věku a typu školy na vlastnosti, schopnosti a dovednosti, které by měl mít oblíbený pedagog. Pro získání dat bude použita metoda dotazníku a sebraná data budou zpracována statisticky.

¹ Nelešovská, Alena. Pedagogická komunikace v teorii a praxi... Praha: Grada, 2005, str. 77 – 78, str. 84

1.1 Osobnost učitele a jeho profesní příprava

Každá profesní činnost, tedy i činnost učitele je založena na specifických požadavcích, normách, je určitým způsobem organizována. Vzhledem k cíli a obsahu činnosti vyžaduje každá profese určité vědomosti, dovednosti a návyky. Klade požadavky na psychické procesy, pozornost, vůli, překonání obtíží.

Osobnost učitele, její rozvoj a otázky vztahu žák – učitel mají rozhodující význam pro vytváření výchovně vzdělávacího procesu. Rozvoj učitelovy osobnosti není jednoduchou záležitostí. Jako všechny utvářecí procesy je procesem složitým a dlouhodobým.

Základem socioprofesní přípravy učitele jsou tři dimenze – teoretická (vědomostní), praktická (dovednostní) a osobnostní (hodnotová). Teprve vzájemné propojení onoho trojúhelníku „vím, umím, chci“ může vytvořit plnohodnotného, profesně dokonale připraveného učitele. Aby byl učitel schopen formovat kritické a tvořivé myšlení svých žáků, musí rozumět jejich psychice a zákonitostem života v rodinném i žakovském kolektivu. Musí vědět, co učí a proč to učí. Musí si být vědom toho, že prostřednictvím formování osobností svých žáků ovlivňuje budoucnost.

Kdo je to dobrý učitel? Je to především člověk, který miluje děti, nachází radost ve styku s nimi, umí se s dětmi přátelit, bere si k srdci dětské radosti i žalosti, zná dětskou uši a nikdy nezapomíná, že on sám byl také dítětem. Věří, že se každé dítě může stát dobrým člověkem. Dobrým učitelem je také ten, který dobře zná svůj obor, jemuž vyučuje, miluje ho a je obeznámen s nejnovějšími pedagogickými trendy i výzkumy. Učitelem se člověk stává nejen tím, že získá vědomosti a dovednosti, ale i tím, že přijímá roli učitele a vše, co s ní souvisí. Pro své žáky by se měl stát průvodcem v poznávání světa.

Každý učitel má v sobě rozvíjet vlastnosti, které mu mohou pomoci, aby se stal dobrým učitelem. Měl by být upřímným přítelem a rádcem svých žáků. Zároveň sledovat jejich vývoj, vztah k učení a stupeň odpovědnosti za jeho výsledky. ¹

¹ Nelešovská, Alena. Pedagogická komunikace v teorii a praxi... Praha: Grada, 2005, str. 12 – 13.

1.2 Komunikace jako předpoklad vzájemných vztahů mezi učitelem a žákem

Jednou ze základních vlastností úspěšné učitelské práce je láska k dětem. Vztah mezi učitelem a žákem je vztah osobní. Je to vztah **já a ty**, vzájemný vztah dvou lidských osobností, jedinečných subjektů. Přes „ty“ svého učitele proniká žák do světa přírody, společnosti a kultury.

Osobní kontakt mezi učitelem a žákem nelze označit jen za předávání a přijímání nebo jen za dialog. Učitel působí na žáka celou svou osobností. Vzájemně mají vztah osobní ne věcný. Tyto vzájemné mezilidské vztahy se nazývají **interakce**. Je to proces, ve kterém dvě nebo více osob navzájem na sebe reagují. Prostředky interakce mohou být: tělesné pohyby, gesta, mimika, řeč.

Předávání informací při interakci, při přímém i nepřímém sociálním styku nazýváme **komunikací**. Pro učitele je potřebné věnovat pozornost zejména pedagogické komunikaci. V interakci učitele a žáka vystupují do popředí pedagogické, psychologické a sociální aspekty. Na žáka má vliv nejen pedagogické mistrovství učitele, jeho zkušenosti a vědomosti, ale i celá jeho osobnost, povahové a charakterové vlastnosti, zájmy, jeho přístup k žákům, vystupování, oblečení, řečový projev.

Můžeme konstatovat, že interpersonální vztahy mezi učiteli a žáky mají vliv hlavně na: vnímání, paměť a myšlení žáka. Dále pak na výkony a chování žáka, na vytváření skupinových norem a pravidel žakovského kolektivu a sociální prostředí ve třídě.

Atmosféra, která se ve třídě vytváří, sociální klima a interpersonální vztahy mezi učitelem a žáky nevznikají jen přičiněním učitele, ale vyplývají z celkové atmosféry ve třídě, ze sociálního složení žáků, jejich úrovně zájmů.

Můžeme však tvrdit, že hlavní úlohu při vytváření vztahu mezi učitelem a žákem má **osobnost učitele**. Učitel nepůsobí na každého žáka stejně – individuální rozdíly mezi žáky vyvolávají rozdílné reakce a ovlivňují utváření vztahů. I když na jedné straně osobnost učitele a na druhé straně třídní kolektiv mohou mít integrující, vyrovnávací a kompenzační vliv při utváření těchto vztahů.

Pozitivní vztah mezi učitelem a žákem má celkově příznivý vliv na školní práci žáka, negativní vztah zpravidla utlumuje, snižuje efektivnost školní práce.

Především pedagogicko-psychologické schopnosti učitele jsou základem pro utváření příznivé atmosféry, pro používání účinných výchovných metod i při rozvíjení interpersonálních vztahů mezi učitelem a žákem.

Je třeba zdůraznit, že ne každý oblíbený učitel musí mít autoritu a naopak. Pokud jsou oblíbenost a autorita ve veřejném mínění žakovského kolektivu spojené, můžeme souhlasit s názorem, že tento učitel je i nejúspěšnějším učitelem vychovatelem.

Předpokladem systematického a cílevědomého rozvoje interpersonálních vztahů mezi učitelem a žáky tak, aby mohli v souladu s cíli výchovně vzdělávacího procesu formovat osobnost jednotlivých žáků a správně orientovat život žakovského kolektivu, je důkladné poznání žáků a žakovských kolektivů.

Poznání každého žáka umožňuje učiteli postupovat ve výchovně vzdělávacím procesu individuálně a přistupovat ke každému podle jeho schopností, zájmů a osobních vlastností. Individuální přístup k žákům vyžaduje poznání jejich rodinné situace, zdravotního stavu, předcházejících učebních výsledků, jejich mimoškolní činnosti. Nejbezprostřednější zdroj informací je soustavné pozorování žáků ve škole, kontakt s jejich rodiči. Musíme s žáky neustále hovořit, prověřovat je jednoduchými úkoly.

Nebylo by správné poznávat žáka bez ohledu na třídní kolektiv. Třídní kolektiv žáků utváří podmínky pro rozvoj vztahů nového typu mezi učitelem a žáky. K tomu, abychom žáka dobře poznali, je třeba si zjistit některé údaje o žákovi, např. jeho bydliště, povolání rodičů, vztahy v rodině, způsob výchovy žáka v rodině, vážné události v životě žáka, jeho celkový vývoj, denní režim a volný čas žáka, jaké má přátele a známé mimo školu, vztah ke školní práci (docházka, dochvilnost, pozornost ve vyučování, příprava na vyučování, jeho chování při neúspěchu), disciplínu žáka.

Jestliže si učitel získá důvěru žáků, dosáhne u nich snadněji plnění každodenních úkolů ve školní práci, vzbudí lásku k jednotlivým předmětům, upevní kázeň v žakovském kolektivu. Jestliže žák cítí důvěru ve svého učitele, dá učiteli okamžitě svoji přízeň najevo chováním, otevřeností, komunikací.

V průběhu **interakce a komunikace** mezi učitelem a dobrým žákem se snáze vytváří atmosféra vzájemné důvěry.

Žák se ujišťuje, že učitel sleduje jeho dobro a účinně mu pomáhá, je pro něj zatěžko učitele zklamat. Učitel naopak hledí s větším pochopením na eventuální potíže, které žáka dočasně pronásledují. Naopak mezi učitelem a selhávajícím žákem snáze vznikne atmosféra vzájemné nedůvěry, podezírání a vyčítání, žák má dojem, že učitel jej podceňuje, že jej poškozují nadříváním druhým, což v něm posiluje sklon ke zlobení, nechť ke spolupráci.

Je třeba podotknout, že vztah mezi učitelem a žákem je odlišný u dětí mladšího školního věku a staršího školního věku. Mladší děti vnášejí do svých vztahů k učiteli značnou míru citlivosti, citově se k němu upínají a tudíž citovou odezvu a vřelost očekávají také od učitele. Toto je stav dočasný, přetrvávající z věku předškolního. Učitel musí umět s tímto pracovat, ale zároveň si uvědomovat potíže, které z takového vztahu vznikají. Dítě tohoto věku je citově zranitelné, citově adresné reagování na jedno dítě může vést k pocitům žárlivosti u druhých lidí. Je tedy třeba vést děti k takovému rozvíjení sociálního citění a sociálních vztahů, které lépe odpovídají školnímu životu a školní práci.

Vztahy mezi učiteli a žáky jsou typické tím, že probíhají uvnitř školní třídy. I když učitel v dané situaci komunikuje jen s jedním žákem, prakticky vždy je to jednání, kterému zpozřdí přehlíží třída jako celek. Z toho plyne, že hodnotící soudy učitele adresované jednotlivci nebo skupině žáků mají svůj dopad i na ty žáky, kterých se zdánlivě vůbec netýkají. ¹

1.3 Představy učitele a jejich vliv na vztah se žáky

Každý učitel si o žácích jako o sociální skupině vytváří vlastní představy. Má o nich určitý obrázek, nějakou jasnou představu. M.-T.Auger a Ch.Boucharlat ve své knize: „Učitel a problémový žák“ uvádí, že: „Podle M. Gillyho, který se zabýval představami, jež si o žácích vytvářejí učitelé, vnímají učitelé především kognitivní aspekty žákovy osobnosti a jeho přístup k práci na úkor celkového pohledu na dítě nebo dospívajícího“. ²

1 Nelešovská, Alena. Pedagogická komunikace v teorii a praxi... Praha: Grada, 2005, str. 77 – 78, str. 84.

2 Auger Marie-Thérèse, Boucharlat Christiane. Učitel a problémový žák... Praha: Portál, 2005, str. 37

Vliv těchto představ zkoumal v USA psycholog R.A.Rosenthal a nazval ho: **efekt Pygmalion**. Při jednom z výzkumů požádal R.A.Rosenthal dvanáct svých žáků, aby naučili pět myši projít bludištěm.

Šesti žákům sdělil, že myši byly vybrány vzhledem ke svému zvláště vyvinutému orientačnímu smyslu, zbylým šesti tvrdil, že z genetických důvodů nelze od myši čekat nic zázračného.

Tento rozdíl mezi pokusnými zvířaty existoval ovšem jen v představách žáků, všechny myši byly naprosto stejné. Po té, co proběhl výcvik, zjistil R.A.Rosenthal, že přeceňované myši dosáhly pozoruhodných výkonů, zatímco ty podceňované neudělaly prakticky žádný pokrok.

Na základě této zkušenosti se R.A.Rosenthal pokusil o podobný výzkum ve škole. Na začátku školního roku byli učitelé v první třídě jedné základní školy, informováni o tom, že někteří žáci ve skutečnosti zcela náhodně vybraní, mají mnohem větší schopnost rozvíjet svůj intelektový potenciál než ostatní.

Na konci roku žáci, kteří byli předem označeni jako nadanější, nejenže udělali větší pokrok než ostatní, ale objektivně dosáhli v testech takových výsledků, jaké jim byly předpovídány.

Nabízí se tedy myšlenka, že slabé a úspěšné žáky „vyrábějí“ sami učitelé, ovšem je naprosto jasné, že **způsob, jakým učitel na žáka pohlíží, je determinující** a může mít přímý vliv nejen na žákovu chování, ale i na jeho výkon.

A v tom spočívá **nebezpečí „nálepkování“** – učitel může od žáka očekávat potvrzení svých předpokladů a pak hrozí, že mu nevědomě uzavře možnost vyvíjet se jinak, než jak mu předem určil.

Pro žáka může být nevýhodná například situace, kdy si učitel přečte na začátku školního roku, jak je žák hodnocen nebo mu jeho kolega, který žáka zná z loňského roku, sdělí, co si o žákovi myslí.

Pokud učitel nezachází s takovými informacemi opatrně, může si o žákovi vytvořit předem jasnou představu. Žák je potom v důsledku hodnocení druhých omezen tím, co od něj očekávají učitelé, rodiče a dokonce i spolužáci. Úroveň jeho výkonů je tak předem dána.

Vztah učitele k žákům tedy není neutrální, ale je ovlivněn jeho představami o žácích. Způsob, jakým učitel na žáky pohlíží, určuje nejen jeho chování vůči nim, ale i výkony žáků.

1.4 Nevědomé aspekty vztahu mezi učitelem a žáky

Postoj učitele vůči žákům je často určován nevědomými procesy v oblasti jeho citů a fantazie.

1.4.1 Identifikace a projekce

Vztahy s učiteli, které mladý člověk vnímá velmi citlivě, jsou provázány dvěma zásadními procesy – **identifikací a projekcí**. M.-T.Auger a Ch.Boucharlat ve své knize: „Učitel a problémový žák“ citují J.Laplanche a J.-B.Pontalise:

„Identifikace - je psychologický proces, během něhož subjekt napodobuje vzhled, vlastnosti a další atributy jiného subjektu a zcela nebo částečně se mu připodobní.“

Vědomé já (ego) se formuje skrze postupný a nepřetržitý tok identifikací. Dítě se identifikuje nejprve s rodičovským modelem, zatímco v období dospívání hledá identifikační modely jinde – mezi známými osobnostmi, idoly, mezi staršími přáteli, ale také mezi dospělými ve svém okolí a zvláště mezi učiteli a vychovateli, se kterými je v kontaktu. Mladý člověk je může dokonce vnímat jako náhradu za rodiče a vyžadovat od nich citovou podporu.

Identifikace s jiným než rodičovským modelem představuje velmi důležité období a je zásadní pro formování osobnosti dospívajícího. Tím, že se mladý člověk odloučí od svých rodičů a následuje jiné modely, získává vlastní identitu.

Projekce – je psychologický proces, při kterém se určitá osoba připodobňuje k osobě druhé. Například žák si může promítat obraz svého otce do učitele a bude s ním tudíž jednat stejně, jako by jednal se svým otcem. Může se tak stát, že agresivní a nevysvětlená reakce vůči učiteli představuje opakující se konfliktní chování, které student prožívá s rodičem nebo je vyjádřením tohoto konfliktu, který nemůže vypuknout doma. Z pohledu **psychoanalýzy determinují vztahy dítěte k otci a matce** částečně jeho chování vůči škole a učiteli.

Projekce může mít ještě jinou podobu – žák může u svého učitele předpokládat takové pocity a přání, kterých by se sám rád zbavil. Například si může myslet, že se na něj učitel zlobí nebo si o něm myslí, že je neschopný, zatímco to jsou jeho vlastní agresivní nálady a nízké sebevědomí, které ho ovládají. V každém případě se žák takto neobrací na osobu svého vyučujícího, ale na obraz, který si v něm vytvořil. O takové situaci říkáme, že vyučující slouží žákovi jako tzv. **projekční plátno**. Do něj si mladý člověk často promítá své vlastní problémy a konflikty. **Projekce** neboli **přenos** není specifický jev pouze období dospívání, ale právě v tomto období má zvláštní důležitost.

Pokud se konfliktní situace opakují příliš často, žák se přestane chtít učit, což se může projevit dvěma způsoby – jednak se může chovat nepřátelsky a stavět se vůči učiteli **do opozice** nebo se naopak bude učit se **zvýšenou mírou submisivity**, bude si chtít učitele především naklonit a zůstane tak na něm závislý.

Stejně jako se žák identifikuje s učitelem, může se učitel identifikovat s žákem: „Je úplně stejný jako já v tomhle věku“ nebo „Chtěl bych být jako on“. Učitel se nejčastěji identifikuje se žáky, kteří jsou úspěšní (protože on sám byl dobrý student) a pocházejí z podobného kulturně sociálního prostředí.

Pokud je mezi učitelem a žákem příliš velký rozdíl, je identifikace obtížná, což může způsobit určité nepochopení, případně vyvolat odmítavé reakce. Pokud má naopak učitel ze svých školních let zkušenost s neúspěchem nebo školu z nějakého důvodu odmítal, bude díky identifikaci lépe rozumět těm žákům, kteří mají ve škole problémy. Kromě toho může vztah, který učitel naváže se žákem, znovu oživit vzpomínky na jeho vlastní dětství a konflikty, jež zažíval se svými rodiči a vychovateli. Obecně řečeno, reaktivace těchto vzpomínek se může projevat přehnanou emocionální reakcí na chování, které jinak ostatním přijde jako banální.

Tak například jedna učitelka angličtiny nesnášela chování určité žákyně deváté třídy. Jednou ji vykázala z hodiny s odůvodněním, že se tato žákyně neumí slušně chovat, mluví vulgárně a chová se hrubě. Po školení, které tato učitelka absolvovala, si mohla uvědomit, jaký existuje vztah mezi její agresivní reakcí a vlastní velmi rigidní výchovou (byla vychována prarodiči, jimž musela vykat), při níž jí doma nebyl strpěn sebemenší poklesek.

1.5 Nevědomá přání učitele

Většina takových přání se vztahuje k vyučovacímu procesu. Někteří učitelé ve snaze uspokojit zároveň své přání vzdělávat žáky i uplatňovat svou moc udělají **ze sebe vzor**. Vytvoří tak u žáka závislost – žák není schopen obejít se bez pomoci učitele a neustále ji vyhledává. Učitel si chce tuto závislost udržet a nedopustí, aby byla jeho moc zpochybněna.

Ambivalence vztahu učitel – žák může také pramenit z velmi silné touhy učitele po uznání, přijetí a po tom, aby ho žáci měli rádi, takže v důsledku toho učitel odmítá uplatňovat svou autoritu ze strachu, aby se žákům neznelíbil.

Není schopen snést tyto obavy a riskovat, že ho žáci budou kritizovat, takže se pokouší uplatnit kouzlo své osobnosti, citový přístup nebo nechává demagogicky věcem volný průběh.

Učitel také může mít přání zcela se pro žáky vydat, poskytnout jim všeho dostatek. Jestliže tedy dává příliš, úplně se vydává, má pocit, že ho žáci pohlcují, že ho ničí.

Ambivalentní a rozporuplné pocity provází vztah učitele k žákům zcela nevyhnutelně. Učitel musí umět s takovými rozporuplnými pocity žít, protože snaha potlačovat je by byla nebezpečná. Pokud se podaří vnímat tyto pocity jako nedílnou součást celého vzdělávacího procesu, může to učiteli pomoci lépe tyto pocity zvládnout. 1

1.6 Potřeby třídy jako skupiny

Americký psycholog **A.Maslow** vytvořil **hierarchii základních potřeb jedince, tzv. pyramidu základních potřeb**. Směrem od spodních pater k horním se v pyramidě nacházejí tyto potřeby: *fyziologické potřeby* (hlad, spánek, tělesný kontakt...), *potřeba bezpečí a jistoty* (ochrana a stabilita...), *potřeba sounáležitosti* (rodina, přátelé, parta...), *potřeba uznání* (uznání, úspěch...), *potřeba sebeúcty* (sebedůvěra), *potřeba seberealizace* (kreativita, osobnostní rozvoj, autonomie).

Podle A.Maslawa uspokojuje člověk nejprve ty potřeby, které stojí v pyramidě nejnižše a teprve později potřeby postavené nejvýše.

A tak může žák uspokojovat svou potřebu realizovat se (učit se, být kreativní) teprve tehdy, když se cítí ve třídě bezpečně, cítí se součástí skupiny, uznáván od ostatních a pokud si důvěřuje. Aby třída mohla normálně fungovat, je nutné, aby byly uspokojeny individuální potřeby každého žáka, ale také, aby učitel poznal a respektoval potřeby třídy jako skupiny. Na základě potřeb definovaných A. Maslowem, lze vymezit čtyři potřeby, které má třída jako skupina: *potřeba bezpečí, potřeba soudržnosti, potřeba uznání a potřeba vyjádřit se a komunikovat.*

1.6.1 Potřeba bezpečí

Pocit bezpečí ve skupině je spojen s existencí zákona, pravidel, podle kterých se její členové chovají a která jsou jasně definována.

Různé výzkumy ukazují, že smysl pro spravedlnost je u učitele nejvýše hodnocenou kvalitou. Žáci jsou velmi citliví na jakýkoli projev libovůle, který u nich vyvolává pocit nepochopení a hluboké nejistoty. Případnou nespravedlnost lze eliminovat jasně stanovenými a respektovanými pravidly.

1.6.2 Potřeba soudržnosti

Soudržnost se ve třídě projevuje: **sdílením stejných norem a hodnot, duchem solidarity**, který se projevuje například tehdy, když se skupina nebo některý z jejích členů cítí ohrožen osobou zvenčí (skupina má pak tendenci semknout se a postavit se za sebe) a **spoluprací mezi členy skupiny namísto soutěže** (schopností pracovat v týmu, uskutečňováním vlastních cílů).

1.6.3 Potřeba uznání

Stejně jako každý jedinec potřebuje cítit uznání, potřebuje být také třída jako skupina pozitivně vnímána učitelem. Třída potřebuje cítit uznání jak ze strany učitele, tak také od ostatních dospělých.

1.6.4 Potřeba vyjádřit se a komunikovat

Tato potřeba je základní potřebou každého člověka, ve skupině zaujímá ovšem jedno z předních míst. Ve třídě je totiž komunikace řízena a značně omezena.

Uskutečňuje se nejčastěji směrem od učitele k žákům a od žáků k učiteli. **Komunikace** mezi žáky, **kteřou iniciuje učitel** (například při práci ve skupině) nebo **komunikace spontánní** (někdy bývá považována za vyrušování) je náročná na řízení, protože zde hraje svou roli počet žáků ve třídě. ¹

1.7 Přístup učitele k žákům

U učitele je důležitý způsob, jakým vejde do třídy. To nejdůležitější se odehraje hned na prahu dveří. Už v tom okamžiku se rozhoduje o tom, zda budou tito žáci spolupracovat nebo ne. Je nezbytné, aby měli pocit, že jim někdo naslouchá, že jsou přijímáni.

1.7.1 Respekt vůči žákovi

Žáci mají právo být respektováni takoví, jací jsou. Učitel by měl brát do úvahy, jak jejich schopnosti tak i jejich nedostatky. Jestliže se učitel chová k žákům slušně, chovají se slušně i oni k němu.

1.7.2 Potřeba být k dispozici

Žákům je potřeba více naslouchat než mluvit. Učitel by se jim měl snažit být více nablízku a sledovat, co se ve třídě děje. Objeví-li se u žáků pocit, že je v něčem problém, měli by o tom mluvit a situaci společně rozebrat a vyřešit.

1.7.3 Smysl pro humor

Humor by měl být důležitou součástí každého dne. Ve třídě je potřeba mít možnost uvolnit se a zasmát. Žáci to rádi ocení a dají to učiteli najevo.

1.7.4 Osobní vztah

Učitel by se měl zajímat o žáky blíže. O to, co je trápí, co je zajímá, jaké mají rodinné zázemí. Měl by s nimi navázat osobní vztah. Žáci by měli mít pocit, že se na něj v případě potřeby mohou kdykoliv obrátit.

¹ Auger Marie-Thérèse, Boucharlat Christiane. Učitel a problémový žák...Praha: Portál, 2005, str. 20-21, 31-40

1.7.5 Nutnost zachovat klid

Učitelova profese vyžaduje emocionální stabilitu. V zatěžkávacích situacích je důležité nenechat se vyvézt z míry a zachovat naprostý klid. I když to mnohdy nebývá vůbec jednoduché.

1.8 Řád, pravidla, hranice

Neexistují jednoduché strategie a hotové recepty. Všechno se to odehrává na úrovni vztahů. Nezáleží na tom, jaké metody výuky učitel používá. Důležité je také, aby ve třídě existoval řád a pravidla. Na začátku školního roku by měl učitel stanovit pevné hranice. Žákům to poskytuje pocit jistoty. Je potřeba stanovit určitý řád, ale také vysvětlit, proč je zrovna takový, jaký je. Žáky to potom více motivuje k tomu, aby jej dodržovali.

1.8.1 Spravedlnost

Ke všem žákům je potřeba přistupovat stejně. Pro všechny by měla platit stejná pravidla. Má-li žák pocit, že učitel někoho zohledňuje nebo mu neměří stejným dílem, snižuje to jeho důvěru v učitele a žák má pocit křivdy.

1.8.2 Důslednost

Pokud se učitel se žáky na něčem dohodne, měl by na tom trvat bez ohledu na důsledky. Trvat na dohodnutých pravidlech není mnohdy lehké. Pravidla fungují jen tehdy, pokud učitel trvá na jejich dodržování.

Učitel by se měl snažit trestat žáka jen v opodstatněných případech, teprve pak je takový trest účinný. Žák si na základě toho uvědomí překročení hranice a snaží se tohoto nesprávného jednání napříště vyvarovat.

1.8.3 Citlivost při udělování příkazů

Učitel by se měl naučit dávat příkazy citlivě. Je potřeba zvážit všechny okolnosti, které vedly k nesprávnému jednání s ohledem na věk žáka.

1.8.4 Autorita učitele

Mít autoritu znamená mít na žáky vliv při zachování vzájemného respektu a úcty a naklonit si je tak bez donucování nebo nátlaku. Učitel si může vybudovat autoritu jen tehdy, je-li si vědom své moci, kterou má při působení na žáky.

1.9 Úspěšné strategie učitele

1.9.1 Přizpůsobení tempa výuky žákům

Je potřeba nespěchat a přizpůsobit tempo výuky žákům. Nezačínat tím nejsložitějším. Pokud mají žáci pocit, že všemu dobře rozumějí, projeví se to v jejich chuti do další práce.

1.9.2 Individuální přístup učitele k žákům

Každý žák je jedinečný. Ve třídě se mohou vyskytnout nadaní žáci, kteří vyžadují jiné tempo výuky a zaměstnání. Ale mohou tam být také žáci, kteří mají některou z poruch učení nebo jiný handicap a individuální přístup učitele by jim tak mohl hodně pomoci.

1.9.3 Přenechat žákům určitou zodpovědnost

Je potřeba žákům svěřit takovou zodpovědnost, aby se cítili důležití, ale zároveň ji také unesli. Žáci dokáží pracovat samostatně a získávat sami informace. To jim dopomáhá k pokroku a k jejich rozvoji.

1.9.4 Možnost vyjádřit se jako třída

Je důležité nechat žáky, aby vyjádřili svůj názor. Když se objeví nějaký problém, je dobré ho probrat a společně vyřešit s celou třídou. Umožní-li učitel svým žákům říci co hodnotí jako dobré a naopak co není v pořádku, získává tak cennou zpětnou vazbu a důležité informace.

1.9.5 Učitelova pomoc žákům

V případě, že žáci pracují samostatně na nějakém úkolu a neví si s ním rady, učitel by jim měl nabídnout svoji pomoc. Důležité je také seznámit se s rodinnou situací žáků, aby se učitel nedopustil hrubých výchovných chyb.

1.9.6 Navození pocitu sebedůvěry

Učitel by měl umět u žáků navodit pocit sebedůvěry, aby se zvýšilo jejich sebevědomí a pomohlo to ke zlepšení jejich prospěchu.

2.1 Pozitivní přístup

Žáci potřebují takové učitele, kteří k nim dokáží přistupovat pozitivně a s důvěrou. Žáci, mohou mít problémy, za kterými se skrývá úzkost a nejistota. Svým postojem by měl učitel dávat žákovi najevo, že jeho problémům rozumí, že je tu proto, aby mu pomohl, ale také, že ho pokládá za někoho, kdo je schopen rozvíjet své schopnosti. Takový přístup umožní žákovi, aby se viděl v jiném světle, aby znovu získal pocit jistoty a tím měl možnost žákovi pomoci nastartovat proces změny.

Velmi nejistí žáci se před ostatními brání odmítavými postoji. Nejčastěji se takoví žáci chovají odmítavě ke škole proto, že prožívají silné pocity ztráty vlastní hodnoty a identifikují se s negativním obrazem, který jim o nich vytvářeli někdy po dlouhá léta rodiče, učitelé nebo jejich kamarádi. Proto se snaží upoutat na sebe pozornost tímto způsobem. To, jak nás vnímají ostatní, hraje totiž v otázce motivace zcela zásadní roli. Žák, který zcela nutně potřebuje získat od svého okolí uznání, může změnit své chování a zlepšit své výsledky, pokud k němu učitel přistupuje pozitivně.

Svým pozitivním přístupem může učitel u žáka podpořit jeho rozvoj, stimulovat ho tím, že ocení jeho úsilí v oblasti chování i práce, aniž by při tom očekával ihned nějaké zázračné výsledky. Takto může žákovi pomoci také překonat pocity méněcennosti, bezmoci, navrátit mu důvěru ve vlastní schopnosti a pozměnit jeho představu o sobě samém. Hlavním cílem učitele je skutečně napravit způsob, jakým žák vnímá sebe sama, aby mohl navazovat hodnotnější vztahy s ostatními. ¹

1 Auger Marie-Thérèse, Boucharlat Christiane. Učitel a problémový žák...Praha: Portál, 2005, str. 63-64

Pokud učitel vsadí na důvěru, vyprovokuje některé žáky ke změně, kterou si ani sami nedovedli tak snadno představit.

2.2 Naslouchání

M.-T.Auger a Ch.Boucharlat ve své knize: „Učitel a problémový žák“ citují známého francouzského sociálního psychologa J. Salomé:

„ Naslouchat znamená přijímat bez posuzování, co druhý říká a snažit se porozumět jeho vnitřnímu světu a představám o jeho osobě. Aktivně naslouchat znamená umožnit druhému vyjádřit se a rozumět mu (formulovat to, co jsem vyslechl nebo co jsem z jeho řeči vyrozuměl).“

„ Abych mohl naslouchat, musím nejprve mlčet a umlčet svou touhu reagovat, která je hlavní překážkou naslouchání. Protože pokud se mě dotýká to, co mi druhý sděluje, budu bojovat s touhou se k tomu vyjadřovat, vysvětlovat, přesvědčovat, posuzovat a sdělovat své vlastní city a myšlenky.“

Abychom mohli naslouchat druhému, musíme nejprve umět naslouchat sami sobě, to znamená musíme umět ovládat svou touhu reagovat, rozumět svým pocitům a osvobodit se od různých obav.

Může se stát, že chování žáka vyvolá v učiteli určité emoce, často negativní pocity a ovlivní tak jejich vzájemný vztah.

Je velmi důležité, aby učitel dokázal sám sobě, aby pozorně rozeznával své skutečné pocity (vztek, strach, nenávisť) a uvědomoval si svá přání, potřeby, zábrany, které tyto pocity způsobují, protože právě ty ovlivňují jednání člověka.

V lepším porozumění jednání žáků učiteli pomůže také to, že přijme sám sebe a uvědomí si své hranice. Čím lépe se učitel zbaví svých obav, tím méně se pak cítí chováním žáka obviňován, nemusí se mu bránit a může jednat s větší jistotou.

Ve vztahu s žákem pak může být více sám sebou a dokáže mu lépe naslouchat takovému, jaký je.¹

1 Auger Marie-Thérèse, Boucharlat Christiane. Učitel a problémový žák...Praha: Portál, 2005, str.81-82

2.3 Vzájemná úcta a kontakt

Vztah, který učitel se žáky naváže je velice důležitý pro vytvoření kladného klimatu ve třídě. Žáci se nejlépe učí v prostředí, kde jsou **vzájemné vztahy založeny na vzájemné úctě a kontaktu mezi učitelem a jeho žáky.**

Pro vytvoření vzájemné úcty je do značné míry podstatné, aby žáci z jeho činů zřetelně viděli, že je jako učitel kompetentní.

Žáci vycítí, zda se učitel zajímá o jejich pokrok a zda má snahu a schopnost žáky hodně naučit. Je velice důležité, aby učitel svým jednáním se žáky během vyučování i v osobních kontaktech, dal najevo, že si váží každého žáka jako jednotlivce s jeho individuálními a osobními potřebami. Dochází tak k navázání vřelého a uvolněného vztahu mezi učitelem a jeho žáky. ¹

2.4 Učitelská profese jako poslání

Učitelé zpravidla pojmají své povolání jako poslání.

Být učitelem, znamená být v první řadě osobností. A tomu se v pravém slova smyslu nelze vyučit ani naučit. Věrohodným učitelem se může stát pouze ten, kdo vychovává sám sebe a kdo dokáže studovat sám sebe a klade si otázky, zda je schopen vykonat to, co požaduje od jiných.

Způsob, jakým učitelé vykonávají své povolání, má výrazný podíl na formování lidských bytostí a na jejich individuální životní dráhy či existence. ²

¹ Kyriacou, Chris. Klíčové dovednosti učitele... Praha: Portál, str. 85.

² Vališová A., Kasíková H. Pedagogika pro učitele... Praha: Grada, 2007, str. 157.

3.1 PEDAGOGICKÝ VÝZKUM

3.1.1 Cíl pedagogického výzkumu

Cílem tohoto empirického výzkumu bylo srovnání názorů studentů různého věku a typu školy na vlastnosti, schopnosti a dovednosti, které by měl mít oblíbený pedagog. V bakalářské práci jsem zaměřila svoji pozornost na zjištění, čeho si studenti u svých pedagogů nejvíce cení a naopak co se jim na nich nelíbí. Ze závěrů výzkumu se pokusím **sestavit profil: „ideálního pedagoga“**.

Pro získání dat a následný výzkum jsem použila metodu dotazníku. Jednotlivé otázky dotazníku jsem sestavila tak, abych získala co nejvíce potřebných informací k jejich následnému zpracování. Pro zjišťování skutečností jsem zvolila typ otevřených otázek, který nabízí širokou škálu různých odpovědí a pro jejich následnou interpretaci společné kategorie. Pro vyhodnocení výzkumu jsem použila tabulky, které přehledným způsobem vypovídají o zjišťovaných skutečnostech. Tato data byla zpracována statisticky.

Tento pedagogický výzkum byl proveden na těchto typech škol a to na: **Střední škole řemesel a služeb** (dříve odborné učiliště) ve **Velkém Meziříčí**, na **Gymnáziu Jana Blahoslava v Ivančicích** a na **Vysoké škole Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně** (výzkum byl uskutečněn v Brně).

Na všech typech škol byl zadán stejný dotazník, který obsahoval těchto pět otázek:

č.	Formulace dotazníkových otázek
1.	Kterých vlastností, schopností a dovedností si na učiteli ceníte nejvíce?
2.	Jaký by měl být učitel, aby se stal Vaším oblíbeným učitelem?
3.	Jak by se učitel neměl nikdy chovat a čeho by se měl vyvarovat?
4a.	Potkali jste ve svém životě pedagoga, o kterém by jste mohli říci, že by mohl být
4b.	vzorem pro ostatní? Prosím popište, co se Vám na něm nejvíce líbilo.
5.	Popište, prosím, nejméně oblíbeného učitele, co se Vám na něm nelíbilo?

Dotazník také obsahoval datum jeho zadání, označení jeho zadavatelky, způsob vyplnění dotazníku, věk studenta, dále jedná-li se o muže či ženu, u vysoké školy i povolání studenta a poděkování za jejich vyplnění. Dotazníky byly vyplněny při vyučování.

Jako první byl dotazník zadán na **Střední škole řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí**. Dotazování se zúčastnilo celkem **50** studentů této školy, z toho **25** mužů a **25** žen ve věku od **16-21 let**.

Výzkum byl dále proveden na **Gymnáziu Jana Blahoslava v Ivančicích**. Zúčastnilo se ho celkem **50** studentů, z toho **15** mužů a **35** žen ve věku od **18-20 let**.

Posledním typem školy, na kterém bylo dotazování uskutečněno byla **Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně**. Výzkum byl proveden v Brně. Zúčastnilo se ho celkem **63** studentů, z toho **26** mužů a **37** žen ve věku **20-50 let**.

Na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně se dotazování zúčastnili studenti těchto profesí:

13 zaměstnanců PČR, z toho 9 mužů ve věku 25-34 let a 4 ženy ve věku 30-37 let, **4 sociální pracovníci(e)**, z toho 1 muž ve věku 28 let a 3 ženy ve věku 25-40 let, **3 pracovníci vězeňské služby** a to 3 muži ve věku 28-31 let, **5 žen povoláním asistentka** ve věku 20-43 let, **1 administrativní pracovnice** ve věku 33 let, **1 bankovní úředník** muž ve věku 40 let, **1 žena operátorka** ve věku 37 let, **1 žena manažerka vzdělávání** ve věku 47 let, **1 žena na mateřské dovolené** ve věku 32 let, **1 nezaměstnaná žena** ve věku 22 let, **1 žena personalistka** ve věku 30 let, **1 muž soukromý podnikatel** ve věku 33 let, **1 pracovník VZP** ve věku 39 let, **1 žena právní referentka** ve věku 44 let, **3 pracovníci ve funkci referent(ka)**, z toho 1 muž ve věku 39 let a 2 ženy ve věku 26 a 50 let, **1 muž soudní vykonatel** ve věku 36 let, **1 muž strážník Městské policie** ve věku 46 let, **1 studentka** ve věku 22 let, **1 muž technik** ve věku 39 let, **1 žena účetní** ve věku 43 let, **1 žena učitelka mateřské školy** ve věku 42 let, **1 žena učitelka speciální pedagogiky** ve věku 39 let, **1 žena úřednice** ve věku 44 let, **1 žena v domácnosti** ve věku 26 let, **2 ženy povoláním zdravotní sestra** ve věku 32-40 let.

V následujících tabulkách uvádím přehled odpovědí studentů na dané otázky u každého typu školy zvlášť. V úvodní tabulce, která vypovídá o celkovém věkovém složení studentů uvádím také jednotlivé počty studentů k danému věku.

(Příklad: věk - počet , 18-2, znamená 2 studenti ve věku 18 let.)

Vysvětlení v rámci zjednodušení pro všechny tabulky i celkový text:

„Zmiňuji-li se v této bakalářské práci o učiteli, myslím tím (učitele i učitelku).“

Střední škola řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí (dříve odborné učiliště)

	CELKEM 50	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET
MUŽI	25	16-6	17-2	18-2	19-10	20-4	21-2	-
ŽENY	25	16-3	17-3	18-3	19-7	20-5	21-2	32-1

1. Kterých vlastností, schopností a dovedností si na učiteli ceníte nejvíce?

STŘEDNÍ ŠKOLA ŘEMESEL A SLUŽEB	MUŽI	ŽENY	CELKEM
schopnost vysvětlit učivo a hodně naučit	10	8	18
smysl pro humor a vtip	6	5	11
ochota a schopnost pomoci studentům	4	2	6
kvalitní komunikace	5	1	6
trpělivost	2	3	5
spravedlivý přístup ke všem	2	3	5
dokázat studenty pochopit	2	2	4
vzdělanost	1	3	4
přirozená autorita, umění sjednat si pořádek	2	2	4
dokázat vyjít studentům vstříc	0	3	3
přátelský přístup, jednání	2	1	3
klidné řešení problémů	2	0	2
všeobecné dovednosti a přehled	1	1	2
umět studentovi naslouchat	0	2	2
upřímnost	1	1	2
snaha a schopnost ocenit dobré výsledky studentů	1	1	2
být ke studentům pozorný, zájem o studenta	0	2	2
inteligence	2	0	2
dokázat studenty podpořit	0	1	1
nenechat studenty v nesnázích	0	1	1
umění zaujmout studenty	1	0	1
tolerance	0	1	1
kamarádský přístup	0	1	1
pravdomluvnost	0	1	1

Střední škola řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí

2. Jaký by měl být učitel, aby se stal Vaším oblíbeným učitelem?

STŘEDNÍ ŠKOLA ŘEMESEL A SLUŽEB	MUŽI	ŽENY	CELKEM
vtipný(á), zábavný(á), veselý(á)	10	9	19
schopný(á) kvalitně vysvětlit učivo	5	5	10
spravedlivý(á)	1	5	6
komunikativní	2	4	6
inteligentní	4	2	6
hodný(á) na studenty	2	2	4
upřímný(á)	2	2	4
mít pro studenty pochopení	1	3	4
přátelský přístup	2	1	3
pohodový (á)	3	0	3
ochotný(á)	2	1	3
umět zaujmout látkou a zpestřit hodinu	1	2	3
uvádět dobrých příkladů	2	1	3
milý(á)	1	1	2
trpělivý(á)	0	2	2
klidný(á)	2	0	2
vstřícný(á)	1	1	2
solidární(á)	0	1	1
ohleduplný(á)	0	1	1
všímavý(á)	0	1	1
udělat si na studenta čas	0	1	1
dokázat studentovi naslouchat	0	1	1
měl by mít vlastní názor na věc	1	0	1
hodnotit výkony studenta pěknými známkami	0	1	1
měl by mít přirozenou autoritu u studentů	0	1	1

Střední škola řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí

3. Jak by se učitel neměl nikdy chovat a čeho by se měl vyvarovat?

STŘEDNÍ ŠKOLA ŘEMESEL A SLUŽEB	MUŽI	ŽENY	CELKEM
vyvarovat se křiku a nenadávat studentům	6	4	10
nenadržovat, nemít svého oblíbence	1	5	6
nebýt nespravedlivý(á)	0	5	5
nepovyšovat se nad studenty	2	2	4
nebýt arogantní	3	1	4
neponižovat a nezesměšňovat své kolegy	2	2	4
neopovrhovat studenty a nepodceňovat je	4	0	4
nebýt vulgární	2	2	4
nebýt nervózní, neklidný(á), náladový (á)	3	0	3
nezasedat si na nikoho	2	1	3
neurážet studenty	1	2	3
nedávat fyzické tresty	1	2	3
nebýt neochotný(á)	2	0	2
nebýt nepříjemný(á)	2	0	2
nedělat podrazy na studenty	2	0	2
nedokazovat studentům, že je lepší	0	2	2
nebýt výbušný(á) a agresivní	2	0	2
vyvarovat se falešnosti a lži	0	2	2
vyvarovat se předčasných závěrů, odsuzování	1	0	1
vyvarovat se různých trestů	0	1	1
vyvarovat se opilosti v pracovní době	1	0	1
vyvarovat se osobních vztahů se studenty	1	0	1
vyvarovat se povrchnosti	0	1	1
nevyčítat stále stejnou věc	0	1	1
nevyhazovat studenty z hodiny	0	1	1
nebrat si své problémy do školy	1	0	1
nenechat se vyprovokovat od studentů	0	1	1
nevybíjet si své problémy na studentech	0	1	1
nebýt urážlivý(á)	1	0	1
nebýt zlý(á)	0	1	1
nebýt zbytečně moc přísný(á)	0	1	1
neprotiřečit si	0	1	1
nebýt neohleduplný(á)	1	0	1

Střední škola řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí

4 a. Potkali jste ve svém životě pedagoga, o kterém by jste mohli říci, že by mohl být vzorem pro ostatní?

STŘEDNÍ ŠKOLA ŘEMESEL A SLUŽEB POČET ODPOVĚDÍ	CELKEM 50	ANO	NE	ŽÁDNÁ ODPOVĚĎ
MUŽI	25	12	4	8
ŽENY	25	19	3	4

4 b. Prosím popište, co se Vám na něm nejvíce líbilo.

STŘEDNÍ ŠKOLA ŘEMESEL A SLUŽEB	MUŽI	ŽENY
Ano, byl komunikativní, veselý, upřímný, kamarádský, vtipný, věnoval se studentům.	0	1
Ano, byl spravedlivý, dalo se s ním povídat i o jiných věcech než o jeho předmětu.	0	1
Ano, líbila se mi její ohleduplnost, laskavost, cílevědomost, snažila se naučit.	0	1
Ano, na základní škole, byla férová, přímá, upřímná, vzor pro všechny.	0	1
Ano, dokázala naslouchat, pomoci i radou, chovala se ke všem jako ke stejně rovným.	0	1
Ano, byl vtipný, dával studentům prostor k vyjádření, dobře studenty připravil na zk.	1	0
Ano, byla ochotná, pomáhala ostatním a řešila vše s klidem.	1	0
Ano, byla vtipná, uměla vtipně vysvětlit látku, učení šlo samo.	1	0
Ano, měl zájem naučit i mimo osnovy, to co studenty bavilo, zajímalo, škola hrou.	1	0
Ano, byl vtipný, ochotný pomoci, chápavý, chytrý, byl přirozenou autoritou.	1	0
Ano, v hodinách s ním byla legrace, mohli jsme s ním mluvit o všem.	1	0
Ano, líbila se mi jeho komičnost, smysl pro humor a to, že nedělal stud. naschvály.	1	0
Ano, předem řekl, co požaduje, byl částečně neústupný, zaujal nás příhodami z praxe.	1	0
Ano, byla chápavá, hodně nás naučila, brala do úvahy i dyslexii studentů.	0	1
Ano, líbilo se mi, že dokázal pochopit studenty, porozumět jim a pomoci jim.	0	1
Ano, byl milý, uvolněný, upovídaný, vtipný, byl vzorem pro ostatní.	0	1
Ano, byla veselá, upřímná, inteligentní, vysvětlila látku tak, aby ji všichni pochopili.	0	1
Ano, byl zábavný, ale přísný, měl pochopení.	0	1
Ano, dokázal jednat se všemi stejně, měl spoustu vědomostí a zkušeností, byl vtipný.	0	1
Ano, uměl dobře vysvětlit látku.	1	0
Ano, byl upřímný, spravedlivý, několikrát vysvětlil látku, byla s ním legrace.	0	1
Ano, byl vtipný, neměnil nálady, dalo se s ním mluvit.	1	0
Ano, byla ochotná, v případě potřeby pomohla, neposuzovala studenty dle sympatií.	0	1
Ano, vždy si stála za svým, nedělala výjimky, poradila i s osobním problémem.	0	1
Ano, byl vtipný, uměl naučit, bral jsem ho jako kamaráda.	1	0
Ano, byl vtipný, pohodový, klidný, uměl vysvětlit látku.	1	0
Ano, byl vtipný, legrační, nezkazil žádnou legraci.	1	0
Ano, byl zábavný, uměl naučit, snažil se vyjít všem vstříc.	1	0

Střední škola řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí

5. Popište, prosím, nejméně oblíbeného učitele. Co konkrétně se Vám na něm nelíbilo?

STŘEDNÍ ŠKOLA ŘEMESEL A SLUŽEB	MUŽI	ŽENY	CELKEM
nespravedlnost	0	8	8
nepříjemnost	3	2	5
opovrhování studenty a ponižování studentů	2	2	4
nervozita a neklid	4	0	4
zapáchal(a) potem	0	4	4
zamlklost, nekomunikuje o problémech	1	2	3
křik	2	1	3
arogance	1	2	3
zasedá si na studenty	0	2	2
naschvály a podrazy na studenty	1	1	2
dává najevo, že má navrch, nadřazenost	1	1	2
neumí vysvětlit látku, nenaučí	1	1	2
nemá žádnou autoritu	1	1	2
netrpělivost	2	0	2
protiřečí si	0	2	2
nepřátelství	0	1	1
mstivost	0	1	1
má své oblíbence	1	0	1
když říká, že z nás nikdy nic nebude	1	0	1
učitel nedokáže ocenit znalosti studenta	0	1	1
učitel má problémy a vybíjí si je na studentech	0	1	1
přísnost	0	1	1
agresivita	0	1	1
nedůslednost	0	1	1
neumí vyjít studentům vstříc	0	1	1
nedostatek podpory	1	0	1
neochota	1	0	1
náročnost	1	0	1
zmatenost	1	0	1

Gymnázium Jana Blahoslava v Ivančicích

STUDENTI GYMNÁZIA JANA BLAHOŠLAVA IVANČICE	CELKEM 50	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET
MUŽI	15	18-2	19-12	-
ŽENY	35	18-11	19-22	20-3

1. Kterých vlastností, schopností a dovedností si na učiteli ceníte nejvíce?

GYMNÁZIUM JANA BLAHOŠLAVA IVANČICE	MUŽI	ŽENY	CELKEM
spravedlivý přístup ke všem	4	16	20
vysvětlovací schopnosti	4	9	13
dokáže zaujmout svým výkladem látky	3	8	11
vtipný, smysl pro humor, optimismus	6	3	9
schopnost hodně naučit, systém v učení	0	8	8
upřímnost	2	5	7
autorita	2	5	7
odbornost, všeobecné dovednosti, znalosti	4	1	5
umění uznat jinou pravdu než vlastní	1	4	5
ochota pomoci	1	4	5
tolerance	0	5	5
objektivnost	1	4	5
férové, přímé jednání	1	4	5
přátelský přístup, jednání	0	3	3
přísnost	1	2	3
nadšení a umění učit	0	3	3
že má pochopení, porozumění	2	0	2
umět studentovi naslouchat	0	2	2
hájit zájmy studentů	2	0	2
umění odlehčit a zpestřit výuku	2	0	2
umění uznat chybu	2	0	2
inteligence	0	2	2
ochota vysvětlit látku i opakovaně	0	2	2
vstřícnost	1	1	2
takt	0	2	2
lidskost	1	0	1
nadhled	0	1	1
čestnost	0	1	1
důslednost	0	1	1
otevřenost	0	1	1
shovívavost	1	0	1
ohleduplnost	0	1	1
obětavost	1	0	1

Gymnázium Jana Blahoslava v Ivančicích

2. Jaký by měl být učitel, aby se stal Vaším oblíbeným učitelem?

GYMNÁZIUM JANA BLAHOŠLAVA IVANČICE	MUŽI	ŽENY	CELKEM
spravedlivý(á)	4	16	20
vtipný(á), veselý(á), smysl pro humor, umět se smát	10	10	20
jednat přátelsky	3	4	7
umět kvalitně vysvětlit učivo	2	4	6
měl(a) by mít přirozenou autoritu	2	4	6
měl(a) by umět poradit a pomoci	1	4	5
jednání na rovinu, přímost	3	2	5
nenadržovat, nedělat výjimky mezi studenty	2	3	5
aby naučil(a), umění učit	2	2	4
mít pochopení pro studenty	1	3	4
ochotný(á) pomoci	0	4	4
inteligentní	0	3	3
perfektně ovládat látku, mít vědomosti	0	3	3
umět jednat se studenty	0	2	2
pozitivně naladěný(á), pohodový(á)	0	2	2
upřímný(á)	0	2	2
hodný(á)	1	1	2
tolerantní	0	2	2
uznání jiné pravdy než vlastní	0	2	2
shovívavý (á)	1	0	1
milý (á)	0	1	1
trpělivý (á)	0	1	1
vstřícný (á)	0	1	1
otevřený (á)	0	1	1
přirozený (á)	1	0	1
vlídný (á)	1	0	1
rozvážný (á)	0	1	1
důsledný (á)	0	1	1
smysl pro řád	0	1	1
umění ustoupit	0	1	1
dodržet své slovo	1	0	1
mít vlastní názor a stát si za ním	0	1	1
jasně říci, co očekává od studentů	0	1	1
zapálenost pro svůj předmět	1	0	1

Gymnázium Jana Blahoslava v Ivančicích

3. Jak by se učitel neměl nikdy chovat a čeho by se měl vyvarovat?

GYMNÁZIUM JANA BLAHOŠLAVA IVANČICE	MUŽI	ŽENY	CELKEM
nenadržovat, nemít oblíbence, nikoho neupřednostňovat	4	16	20
neponižovat, nepodceňovat a nezesměšňovat studenty	6	12	18
vyvarovat se nadřazenosti, namyšlenosti, povýšenosti	3	7	10
nebýt arogantní	3	4	7
nevybíjet si své komplexy, problémy, nálady	2	5	7
nebýt vulgární	2	4	6
nebýt zákeřný a mstivý	0	6	6
nedávat fyzické tresty a nepoužívat násilí	2	2	4
nešikanovat a neterorizovat studenty	1	2	3
neurážet a nezastrašovat studenty	1	1	2
vyvarovat se hysterie	0	2	2
vyvarovat se pomlouvání	0	2	2
vyvarovat se lži	0	2	2
nebrat si své problémy do školy	2	0	2
nekřičet a nenadávat	0	2	2
nezasedat si na nikoho	1	1	2
nebýt příliš autoritativní	1	1	2
nereagovat agresivně	1	0	1
nechovat se krutě	1	0	1
vyvarovat se bouřlivých reakcí	1	0	1
vyvarovat se planých slibů	0	1	1
vyvarovat se chyb	1	0	1
nepřátelství	0	1	1
ješitnosti	0	1	1
zaujatosti	1	0	1
ironie	0	1	1
nenechat se ovlivňovat svým osobním životem	0	1	1
neobvinít nikoho aniž by si ověřil(a) pravdu	0	1	1
nevyhledávat nevědomosti studentů	0	1	1
nenechat si podlézat	0	1	1

Gymnázium Jana Blahoslava v Ivančicích

4 a. Potkali jste ve svém životě pedagoga, o kterém by jste mohli říci, že by mohl být vzorem pro ostatní?

GYMNÁZIUM JANA BLAHOŠLAVA IVANČICE		ANO	NE	ŽÁDNÁ ODPOVĚĎ
	CELKEM	50		
MUŽI	15	6	5	5
ŽENY	35	25	4	5

4 b. Prosím popište, co se Vám na něm nejvíce líbilo.

GYMNÁZIUM JANA BLAHOŠLAVA IVANČICE	MUŽI	ŽENY
Ano , byl spravedlivý, ochotný, měl nadhled, uměl zaujmout.	0	1
Ano , byla tolerantní, objektivní, ohleduplná, měla systém v učení.	0	1
Ano , udržoval přátelské vztahy se studenty a dokázal si získat autoritu.	1	0
Ano , byl vtipný, chápavý, přátelský, přirozená autorita, uměl vysvětlit látku.	1	0
Ano , byl vstřícný, přiměřeně přísný, ochotný ustoupit.	0	1
Ano , byl schopný se podělit o své zkušenosti, přiblížit se ostatním.	0	1
Ano , měl autoritu, smysl pro humor, pro dobrodružství, naučil a podpořil.	0	1
Ano , byl schopný, zábavný, klidný, přísný a spravedlivý.	0	1
Ano , byla velmi hodná, měla charisma a přirozenou autoritu, individ.přístup.	0	1
Ano , byl otevřený, důvěryhodný.	0	1
Ano , byl spravedlivý, vtipný, přísný, opakovaně dokázal vysvětlit látku.	0	1
Ano , uměl udržet pozornost studentů, zajímavý výklad, přátelský, spravedlivý.	0	1
Ano , byl spravedlivý, vtipný, hodný, otevřený, inteligentní.	0	1
Ano , byl přátelský, usměvavý, veselý, spravedlivý a ochotný pomoci.	0	1
Ano , zajímala se o studenty, chtěla je pochopit.	0	1
Ano , měla pořádek v hodinách, naučila věci, které si budu pamatovat navždy.	0	1
Ano , dokázala naučit a uspořádat učivo, měla smysl pro humor.	0	1
Ano , měl velké všeobecné znalosti, pokud nevěděl, dokázal říci, že to zjistí.	0	1
Ano , byla přísná, důsledná, upřímná, naučila, uměla zaujmout.	0	1
Ano , byla spravedlivá, lidská, naučila, měla smysl pro humor a autoritu.	1	0
Ano , uměl odlehčit výuku, zaujmout svým vystupováním i výkladem látky.	1	0
Ano , jednal s námi jako se sobě rovnými, vtipný, dával prostor pro dotazy.	0	1
Ne , nikdo není dokonalý, proto ani pedagog není dokonalý a ideální.	3	3
Ne , každý má své chyby, plusy i minusy.		

Gymnázium Jana Blahoslava v Ivančicích

5. Popište, prosím, nejméně oblíbeného učitele. Co konkrétně se Vám na něm nelíbilo?

GYMNÁZIUM JANA BLAHOSLAVA IVANČICE	MUŽI	ŽENY	CELKEM
vyzdvihuje své oblíbence, nadřzování, nespravedlnost	7	13	20
ponižování, zesměšňování, urážení studentů	3	4	7
nadřazenost, povýšenost, namyšlenost	0	6	6
zákeřnost, nevypočitatelnost	2	3	5
nudný výklad látky a nudný učitel	0	4	4
psychická labilita, nevyrovnanost, nervozita	3	1	4
zasedá si na studenty, zaškatulkování studenta, zaujatost	2	1	3
neumí uznat svou chybu	2	1	3
bouřlivost, nekontrolovaný hněv	3	0	3
křik	1	2	3
arogance	1	1	2
neschopnost porozumět a chápat problémy studentů	0	2	2
vybívá si své komplexy a problémy na studentech	0	2	2
lhaní	0	2	2
nespolehlivost	1	1	2
tvrdohlavost	2	0	2
pedantství	0	2	2
zapáchá potem	0	2	2
zbytečná kritika	0	2	2
neobjektivnost	1	1	2
mstivost	0	1	1
velká přísnost	0	1	1
vulgárnost	0	1	1
neochota	0	1	1
náladovost	0	1	1
nedrží své slovo	1	0	1
nedůvěra	1	0	1
pomlouvání	1	0	1
netaktnost	0	1	1
urážlivost	0	1	1
nepřátelství	0	1	1
škodolibost	0	1	1
neumí si uspořádat hodinu	0	1	1
neumí srozumitelně vysvětlit látku	0	1	1
nemá žádnou autoritu	0	1	1
když říká, že z nás nikdy nic nebude	1	0	1

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

STUDENTI UTB ZLÍN	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET	VĚK - POČET
63							
MUŽI	25-1	27-2	28-5	30-2	31-2	32-3	33-3
26	34-2	36-1	38-1	39-3	40-3	42-3	
ŽENY	20-1	21-1	22-2	25-2	26-2	30-3	31-2
37	32-2	33-2	37-3	39-2	40-3	42-3	43-2
	44-2	47-1	49-1	50-1			

Povolání studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

POVOLÁNÍ *UTB ZLÍN*	MUŽI	ŽENY	CELKEM
Policie České republiky	9	4	13
Sociální pracovník (ce)	1	3	4
Státní zaměstnanec (kyně)	4	3	7
Vězeňská služba	3	0	3
Asistentka	0	5	5
Administrativní pracovnice	0	1	1
Bankovní úředník	1	0	1
IT operátorka	0	1	1
Manažerka vzdělávání	0	1	1
Mateřská dovolená	0	1	1
Nezaměstnaná	0	1	1
Personalistka	0	1	1
Podnikatel	1	0	1
Pracovník Všeobecné zdravotní pojišťovny	1	0	1
Právní referentka	0	1	1
Referent (ka)	1	2	3
Soudní vykonavatel	1	0	1
Strážník	1	0	1
Studentka	0	1	1
Technik	1	0	1
Účetní	0	1	1
Učitelka MŠ	0	1	1
Učitelka speciální pedagogiky	0	1	1
Úřednice	0	1	1
V domácnosti	0	1	1
Vrchní sestra	0	1	1
Zdravotní sestra	0	1	1

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

1. Kterých vlastností, schopností a dovedností si na učiteli ceníte nejvíce?

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ	MUŽI	ŽENY	CELKEM
spravedlivý přístup ke všem	10	9	19
vysvětlovací schopnosti, srozumitelnost	7	12	19
odbornost, znalosti	6	8	14
dokáže zaujmout výkladem a odlehčit ho	6	6	12
vtipný, smysl pro humor	4	6	10
upřímnost	4	4	8
empatie	3	4	7
vstřícnost	2	4	6
komunikativnost	2	4	6
tolerance	1	5	6
objektivnost	2	2	4
otevřenost	1	3	4
lidskost	2	2	4
pochopení pro studenty, zájem o ně	3	1	4
čestnost a charakter	2	2	4
klid a vyrovnanost	2	1	3
udržet si pozornost	0	3	3
laskavost	2	1	3
ochota pomoci	0	3	3
trpělivost	0	3	3
férové, přímé jednání	2	1	3
přísnost	1	1	2
přirozená autorita	1	1	2
věcnost	0	2	2
přátelský přístup	0	2	2
používání příkladů z praxe	2	0	2
inteligence	1	0	1
moudrost	0	1	1
individuální přístup	1	0	1
umění naslouchat	1	0	1
umění uznat chybu	1	0	1
umění formulovat požadavky	0	1	1
mít rád svou práci	0	1	1
ohleduplnost	0	1	1
obětavost	0	1	1
důslednost	0	1	1
pravdomlnost	1	0	1

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

2. Jaký by měl být učitel, aby se stal Vaším oblíbeným učitelem?

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ	MUŽI	ŽENY	CELKEM
spravedlivý(á)	8	12	20
vtipný(á), smysl pro humor	3	10	13
přátelské chování	2	9	11
odbornost, vzdělanost, přehled	4	6	10
empatický(á)	2	6	8
umět zaujmout, poutavý výklad	4	4	8
přísný(á)	3	4	7
kvalitně vysvětlit učivo	2	4	6
vstřícný(á)	3	3	6
ochotně poradit a pomoci	2	2	4
přirozená autorita	1	3	4
vyrovnaná osobnost	2	2	4
přístupnost diskusi	2	2	4
inteligentní	1	2	3
čestný(á)	2	1	3
mít pochopení	2	1	3
férové, přímé jednání	1	2	3
umění naslouchat a povzbudit	2	1	3
zájem o studenta	0	2	2
umění učit	2	0	2
individuální přístup	1	1	2
zapálenost pro předmět	1	1	2
důsledný(á)	0	2	2
pozitivně naladěný(á)	1	1	2
příjemné vystupování	1	0	1
dobrá člověk	0	1	1
milý(á)	1	0	1
trpělivý(á)	0	1	1
laskavý(á)	0	1	1
klidný(á)	0	1	1
otevřený(á)	1	1	1
přirozený(á)	1	0	1
spolehlivý(á)	1	0	1
uznalý(á)	1	0	1
ocenit snahu	0	1	1

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

3. Jak by se učitel neměl nikdy chovat a čeho by se měl vyvarovat?

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ	MUŽI	ŽENY	CELKEM
neponižovat, nepodceňovat, nezesměšňovat studenty	10	15	25
nadřazenosti, namyšlenosti, povyšování se	8	7	15
nemít oblíbence, nenadržovat	5	8	13
nebýt nespravedlivý	5	7	12
nešikanovat a terorizovat studenty	3	4	7
nebýt arogantní a ironický	2	5	7
vyvarovat se bouřlivých reakcí	2	4	6
nekřičet	3	3	6
vyvarovat se zaujatosti	1	4	5
nebýt příliš přísný	1	2	3
nebýt vulgární	2	1	3
nevybít si své komplexy, nálady, problémy na stud.	1	2	3
nechovat se despoticky	1	1	2
nevyvozovat závěry, aniž by si ověřil(á) pravdu	0	2	2
nebýt nudný(á)	2	0	2
nezaškatulkovat studenta	1	1	2
nebýt nervózní a náladový(á)	1	1	2
nereagovat agresivně	1	1	2
vyvarovat se planých slibů, nedodrží své slovo	2	0	2
nebýt zákeřný(á) a nevypočitatelný(á)	1	1	2
nebýt mstivý(á)	0	1	1
nebýt nepřátelský(á)	0	1	1
nevyhledávat nevědomosti studentů	0	1	1
nebrat studenty jako na běžícím pásu	1	0	1
nenechat se vyvézt z míry	1	0	1
vyvarovat se lži	1	0	1
vyvarovat se výhrůžek	0	1	1
neodbíhat od tématu	0	1	1
nezájem o studenta	1	0	1
neměnit své názory	1	0	1
vyvarovat se nemístných poznámek	0	1	1

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

4 a. Potkali jste ve svém životě pedagoga, o kterém by jste mohli říci, že by mohl být vzorem pro ostatní?

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ	ANO	NE	ŽÁDNÁ ODPOVĚĎ
CELKEM	63		
MUŽI	26	24	27
ŽENY	37	3	6

4 b. Prosím popište, co se Vám na něm nejvíce líbilo.

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ	MUŽI	ŽENY
Ano , byl vstřícný, lidský, měl pochopení, byl odborníkem.	1	0
Ano , uměl vysvětlit látku, byl spravedlivý, měl individuální přístup.	1	0
Ano , byla to přirozená autorita, osobnost, byla moudrá, měla přehled.	0	1
Ano , jednala se všemi stejně, neměla žádné své oblíbenice.	1	0
Ano , uměl zaujmout a vysvětlit látku, měl přirozenou autoritu.	0	1
Ano , nikoho neponižoval, snažil se vzbudit zájem o studium.	0	1
Ano , erudovaný ve svém oboru, měl zábavné učební metody.	0	1
Ano , měl velký přehled, uměl odlehčit výuku, výborná organizace hodiny.	0	1
Ano , měl snahu vyhovět, byl přátelský, výborný metodik a odborník.	0	1
Ano , na ZŠ navštěvovala rodiny žáků, znala, odkud dítě pochází.	1	0
Ano , byl vzdělaný, sečtělý, přistupoval k nám jako kamarád.	0	1
Ano , byl upřímný a svým jednáním uměl dovést k cíli.	1	0
Ano , měl systém, který byl nastaven tak, že i slabší žáci nepropadli.	1	0
Ano , líbil se mi její charakter, bylo vidět, že ráda učí.	0	1
Ano , měl rád svou práci, byl přísný, neponižoval, uměl pochválit.	0	1
Ano , na SŠ, byl inteligentní, měl nadhled, obrovský respekt u studentů.	0	1
Ano , na ZŠ, líbila se mi vstřícnost, komunikativnost, empatie.	0	1
Ano , měl spravedlivý přístup, dodržoval pravidla, uměl vyložit látku.	1	0
Ano , na VOŠ, byla milá, přátelská, vtipná, měla znalosti z praxe.	0	1
Ano , byl výborný vypravěč, zaujal, odborné znalosti, o které se rád podělil.	0	1
Ne , zatím jsem dokonalého pedagoga nepotkal, nikdo není dokonalý.	1	0
Ne , takového jsem ještě nepotkala, každý má nějaké nedostatky.	0	1

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

5. Popište, prosím, nejméně oblíbeného učitele. Co konkrétně se Vám na něm nelíbilo?

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ	MUŽI	ŽENY	CELKEM
nadhodnocování oblíbenců, nadržování, nespravedlnost	5	12	17
ponižování, urážení, zesměšňování studentů	3	13	16
neumí srozumitelně vysvětlit látku	3	9	12
nudný, monotónní, nezajímavý výklad látky	4	3	7
nadřazenost, namyšlenost, povýšenost učitele(ky)	3	4	7
křik	1	5	6
velká přísnost	3	3	6
nervozita, podrážděnost, zlost	1	4	5
nezájem o studenta	1	3	4
zastrašování studenta	1	3	4
arogance	3	0	3
náladovost	1	2	3
zaškatulkování studenta	1	2	3
nepřístupnost	1	2	3
samolibost	0	2	2
zahleděnost jen do sebe a předmětu	0	2	2
zakomplexovanost	0	2	2
zákeřnost, záludnost	2	0	2
nemá rád svou profesi	0	1	1
osobní život se promítá do výuky	1	0	1
neschopnost udělat kompromis	0	1	1
neschopnost vyslechnout jiný názor	1	0	1
mstivost	1	0	1
nedrží své slovo	1	0	1
nadměrná kritika	1	0	1
nedostatečná autorita	0	1	1
neobjektivnost	0	1	1
nepřijemnost	1	0	1
vztahovačnost	1	0	1
nadměrná zátěž studentů	1	0	1

4.1 Závěrečné vyhodnocení pedagogického výzkumu

První a druhá otázka v dotazníku má za úkol zjistit, kterých vlastností, schopností a dovedností si studenti na pedagogovi cení nejvíce?

Tyto otázky byly zadány do dotazníku s cílem zjistit, jaký by měl být učitel a co by měl umět, aby se stal jejich oblíbeným učitelem. Souhrnné vyhodnocení těchto otázek je uvedeno v tabulkách číslo jedna a dva v příloze této práce.

Z provedeného pedagogického výzkumu vyplynulo, že většina studentů jednotlivých typů škol **Střední školy řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí** (dříve odborného učiliště), **Gymnázia Jana Blahoslava v Ivančicích** a **Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně**, si na učiteli velmi cení jeho spravedlivého přístupu ke studentům. Velký důraz je ze strany studentů kladen nejen na učitelovu odbornost, všeobecný přehled, znalosti, ale také na to, jak je dokáže využít ve své profesi.

Velmi záleží na tom, zda dokáže probíranou látku kvalitně vysvětlit, zda dokáže své studenty zaujmout, získat si a udržet jejich pozornost a tím je vtáhnout do probírané problematiky. Kvalitní komunikace a přátelský přístup mezi pedagogem a jeho studenty, jeho schopnost a snaha hodně naučit, jeho ochota studentům pomoci, zájem o ně, snaha pochopit je a naslouchat jim, to vše se promítá do celkové atmosféry ve třídě a do vzájemných vztahů.

Studenti také velmi oceňují učitelův smysl pro humor. Zejména to, jakým způsobem dokáže odlehčit a zpestřit výuku, jak dokáže hodinu zorganizovat a také systém ve výuce. To vše se promítá do kvality výuky.

Velkou váhu studenti přikládají osobnosti pedagoga, jeho charakterovým vlastnostem, přirozené autoritě, psychické vyrovnanosti, jeho celkovému vystupování.

Na učiteli si cení zvláště jeho lidskost, moudrost, empatii, laskavost, obětavost, ohleduplnost, objektivnost, trpělivost, takt, toleranci, čestnost a férové jednání.

Dále jsem u otázek číslo jedna a dva zaměřila svoji pozornost na to čím se odpovědi studentů jednotlivých typů škol od sebe liší, čím jsou zvláštní nebo výjimečné.

U studentů Střední školy řemesel a služeb Velké Meziříčí (bývalého učiliště) se v písemném projevu objevilo velké množství pravopisných chyb.

Studenti této školy přikládají u učitele velký význam jeho smyslu pro humor, schopnosti pedagoga hodně naučit, snaze pomoci, kvalitní komunikaci, vzdělanosti a všeobecnému přehledu učitele, přátelskému přístupu a klidnému řešení problémů.

Na Gymnáziu Jana Blahoslava Ivančice studenti kladně hodnotí spravedlivý přístup pedagoga ke všem studentům, dovednost zaujmout svým výkladem, schopnost hodně naučit, ochotu pomoci studentům, jeho upřímnost, autoritu, toleranci, objektivnost, inteligenci, odbornost a všeobecné znalosti, férové jednání, takt, vlídnost a vstřícnost.

Porovnáním názorů studentů **Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně** vyšla najevo tato zjištění: požadavek na odbornost pedagoga, na srozumitelný výklad, smysl pro humor, příjemné vystupování, přirozenost, vyrovnanost, umění naslouchat, schopnost empatie, tolerantní přístup, objektivní a spravedlivé hodnocení, lidskost, laskavost, trpělivost a čestnost.

Otázka číslo tři zjišťuje u studentů jejich názor, jak by se učitel neměl nikdy chovat čeho by se měl vyvarovat?

Souhrnné vyhodnocení této otázky je uvedeno v tabulce číslo tři v příloze této práce.

Studenti všech typů škol jsou toho názoru, že pedagog by nikdy neměl ponižovat a zesměšňovat své studenty.

S tím úzce souvisí i jeho chování a to jakým způsobem se prezentuje navenek. Jeho nadřazenost a povýšenost je studenty velice odmítavě hodnocena. Opovrhování, podceňování a urážení studentů se odráží v jejich vzájemných vztazích.

Nespravedlivý přístup, upřednostňování, nadržování, obliba některého ze studentů, ale také opačný případ zasednutí si na studenta a známkování „dle obličeje“ je hodnoceno velmi záporně.

Rovněž arogantnost, křik a vulgárnost, bouřlivé reakce, agresivní chování, šikanování, terorizování, přílišná přísnost učitele je studenty považována za nežádoucí.

Také náladovost učitele, jeho vznětlivost, nervozita, ironie, psychický neklid, zákeřnost, nevypočitatelnost a mstivost nepřispívají k vytvoření dobrých vztahů se studenty.

Studenti jednotlivých typů škol se také shodli na tom, že by se učitel měl vyvarovat lži, planých slibů a nepřátelského jednání.

Taktéž u otázky číslo tři jsem se snažila zjistit, jaké jsou rozdíly v názorech studentů jednotlivých typů škol na to, jak by se pedagog neměl nikdy chovat a čeho by se měl vyvarovat?

Studenti Střední školy řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí jsou toho názoru, že by pedagog neměl křičet na studenty, nebýt arogantní, neměl by používat vulgarismů, nedělat podrazy na studenty, neměl by jim dokazovat, že je lepší, neměl by vyčítat stále stejnou věc, nebýt psychicky labilní, neměl by žáky vyhazovat z hodiny, nebýt zlý a zbytečně přísný a nenechat se vyprovokovat od studentů.

Také by se měl vyvarovat fyzických trestů, falešnosti, povrchnosti, lži, osobních vztahů se studenty, předčasných závěrů a co je zde zajímavým zjištěním: vyvarovat se opilosti v pracovní době.

Studenti Gymnázia Jana Blahoslava v Ivančicích se vyjadřují takto:

učitel by si neměl vybíjet své komplexy a nálady na studentech, neměl by používat násilí, vulgarismy, nereagovat agresivně, nebýt příliš autoritativní, nechovat se krutě, nebýt ješitný, zaujatý a ironický.

Pedagog by se měl vyvarovat hysterie a bouřlivých reakcí, pomlouvání a planých slibů.

Názory studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně se liší v těchto požadavcích:

pedagog by se neměl chovat despoticky, neměl by vyvozovat předčasné závěry, aniž by si ověřil pravdu, neměl by vyhledávat nevědomosti studentů, nebrat studenty jako na běžícím pásu, neměl by se nechat vyvézt z míry, neměl by odbíhat od tématu, neměnit své názory.

Vyvarovat by se měl nudného výkladu, lži, výhrůžek a nemístných poznámek.

V otázce číslo čtyři jsem se studentů dotázala zda ve svém životě potkali pedagoga, o kterém by mohli říci, že by mohl být vzorem pro ostatní?

Souhrnné vyhodnocení této otázky je uvedeno v tabulce číslo čtyři v příloze této práce. Z provedeného výzkumu vyšlo najevo, že z celkového počtu **163**, se **89** studentů s takovým pedagogem setkalo, **49** z nich odpovědělo, že nikoliv, **25** se nevyjádřilo. Objevily se zde i **3** odpovědi studentů, kteří se vyjádřili v tom smyslu, že nikdo není dokonalý, tedy ani pedagog ne. Tedy, že každý má své nedostatky, plusy a mínusy.

Také jsem studenty požádala o to, aby popsali, co se jim na tomto učiteli nejvíce líbilo. Na tuto otázku odpovědělo a o osobní zkušenost se podělilo **73** studentů.

I zde se objevují velice zajímavé skutečnosti. **Studenti všech typů škol** se s největším množstvím odpovědí shodli na tom, že si u učitele vysoce cení jeho smysl pro humor, schopnost vysvětlit učivo a to i opakovaně, snahu hodně naučit, systému ve výuce, jeho odbornosti, spravedlnosti, rovnocennosti, přirozené autority, snahy pochopit studenty, vstřícné pomoci a kamarádkého přístupu ke studentům.

Dále jsem zaměřila svoji pozornost na to čím se odpovědi studentů jednotlivých typů škol od sebe liší, čím jsou zvláštní nebo výjimečné. Najevo vyšly tyto nové poznatky:

Studenti Střední školy řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí si nejvíce cení pomoci učitele, jeho férovosti, laskavosti, upřímnosti, rovnocennosti, porozumění, umění naslouchat a možnosti vyjádření.

U studentů Gymnázia Jana Blahoslava v Ivančicích se objevují takové odpovědi jako lidskost, charisma učitele, jeho nadhled, inteligence, tolerance, objektivnost, ohleduplnost, otevřenost, vstřícnost, důvěra, umění ustoupit, schopnost učitele podělit se o své zkušenosti se studenty.

Studenti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně kladou velký důraz na odbornost pedagoga, erudovanost ve svém oboru, vzdělanost, moudrost, lidskost, charakter a empatii.

U otázky číslo pět jsem požádala studenty, aby popsali z vlastní zkušenosti nejméně oblíbeného učitele s cílem zjistit, co konkrétně se jim na něm nelíbilo?

Souhrnné vyhodnocení této otázky je uvedeno v tabulce číslo pět v příloze této práce.

Zde jsem došla k velice zajímavému zjištění. Velké množství odpovědí dotazovaných studentů zde směřovalo k nespravedlivému přístupu ze strany pedagoga.

Právě nadhodnocování oblíbených studentů, nadřezování a nespravedlivé hodnocení a naopak zasedání si na ně zde hraje klíčovou roli.

Rovněž nadřazenost a povýšenost pedagoga, ale také ponižování, zesměšňování a urážení studentů vypovídá o jejich vzájemném nevyváženém vztahu. Projevuje se zde osobní zkušenost studentů, kteří se s takovým jednáním u učitele již setkali.

Psychická nevyrovnanost učitele, projevující se nervozitou, náladovostí, podrážděností, křikem, zlostí a nekontrolovaným hněvem má vliv na kvalitu vyučovacího procesu.

Objevuje se zde také nespokojenost studentů, kteří poukazují na nesrozumitelnost výkladu učiva a na to, jakým formou je výklad látky veden.

Právě schopnost odlehčit a zpestřit výuku a zajímavým způsobem podat nové informace je jedním ze základních požadavků studentů.

Z provedeného dotazování také vyplynulo, že není vhodné, pokud se učitelův soukromý život a jeho osobní problémy promítají do výuky.

Nepříjemnost a nepřístupnost pedagoga, jeho zákeřnost, zastrašování studentů, nadměrná kritičnost, samolibost, zahleděnost jen do sebe a do svého předmětu, neschopnost porozumět studentům a nezájem o ně nepřispívají ke kvalitě vzájemných vztahů.

U otázky číslo pět jsem zjistila mezi jednotlivých typy škol tyto významné rozdíly, které se týkaly jejich vlastní zkušenosti s nejméně oblíbeným učitelem:

Studenti Střední školy řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí popisují nejméně oblíbeného pedagoga takto: zapáchá potem, dopouští se schválností a podrazů na studenty, známkuje dle momentální nálady, učitel říká svým studentům, že z nich nikdy nic nebude, nekomunikuje se studenty o problémech, neumí vysvětlit látku, nedokáže ocenit znalosti studentů, je nedůsledný, náročný, zmatený a neposkytuje studentům dostatek podpory.

Studenti Gymnázia Jana Blahoslava v Ivančicích uvádějí tyto poznatky z vlastní zkušenosti: nelíbí se jim nudný výklad látky a nudný učitel, jeho nevypočitatelnost, bouřlivost a nekontrolovaný hněv, nespolehlivost, nedůvěryhodnost, tvrdohlavost, škodolibost a pedantství.

Studenti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně se shodují na tom, že nejméně oblíbený pedagog se projevuje tímto způsobem: monotónním a nezajímavým výkladem učiva, nepřístupností, samolibostí, neobjektivností, zahleděností jen do sebe a svého předmětu, který vyučuje, mstivostí, zákeřností, dále tím, že nemá rád svoji profesi, není schopný udělat kompromis, nemá zájem vyslechnout jiný názor a nadměrnou zátěží studentů.

4.2 Závěr

Cílem empirického výzkumu této bakalářské práce bylo srovnání názorů studentů různého věku a typu školy na vlastnosti, schopnosti a dovednosti, které by měl mít oblíbený pedagog. Zaměřila jsem tedy svoji pozornost zejména na to, čeho si studenti u svých pedagogů nejvíce cení a pokusila jsem se na základě provedeného výzkumu sestavit profil: „ideálního pedagoga“. To, čeho si studenti všech typů škol na učiteli velmi cení je jeho spravedlivý přístup. Velký důraz je ze strany studentů kladen nejen na učitelovu odbornost, vzdělanost, všeobecný přehled, znalosti, ale také na to, jak je dokáže využít ve své profesi. Velmi záleží na tom, zda pedagog umí probíranou látku kvalitně vysvětlit, zda má schopnost studenty zaujmout a udržet si jejich pozornost a také jak je dokáže vtáhnout do probírané problematiky.

Kvalitní komunikace a přátelský přístup mezi pedagogem a jeho studenty, jeho schopnost a snaha hodně naučit, jeho ochota studentům pomoci, zájem o ně, umění pochopit je a naslouchat jim, to vše se promítá do kvality výuky a vzájemných vztahů. Studenti také velice oceňují učitelův smysl pro humor. Zejména to, jakým způsobem dokáže odlehčit a zpestřit výuku, jak je schopen si zorganizovat hodinu a jeho systém ve výuce. Velkou váhu studenti přikládají osobnosti pedagoga, jeho charakterovým vlastnostem, přirozené autoritě, psychické vyrovnanosti, jeho celkovému vystupování.

Na učiteli oceňují obzvláště jeho lidskost, moudrost, empatii, laskavost, obětavost, ohleduplnost, objektivnost, trpělivost, takt, toleranci, čestnost a férové jednání.

Velice hezky o povolání učitele píše A.Vališová a H.Kasíková, v jejich knize „Pedagogika pro učitele“: „Být učitelem znamená být v první řadě osobností. Věřodným učitelem se může stát pouze ten, kdo vychovává sám sebe a kdo dokáže studovat sám sebe a klade si otázky, zda je schopen vykonat to, co požaduje od jiných“.

Ráda bych nyní v závěru mé bakalářské práce ocitovala učitele nad míru povoláního:

„Učitele národů“- J. A.Komenského z jeho díla: „Obecná porada“:

„Učit znamená vést od věci známé k neznámé, a vést znamená činnost mírnou, a ne násilnou, plnou lásky a nikoli nenávisti. Když totiž někoho chci vést, nehoním ho, nestrkám ho, neválím s ním po zemi a necloumám jím, nýbrž vezmu ho jemně za ruku a jdu s ním nebo na volné cestě kráčím před ním a lákám ho, aby šel za mnou“.

4.3 Anotace

Název tématu mé bakalářské práce je: „Utváření vztahu mezi učitelem a žákem v sociální pedagogice“. V této práci bych se pokusila na základě prostudování dostupné literatury k tomuto tématu vymezit, jakým způsobem se utváří vztah mezi učitelem a žákem a co tento vztah ovlivňuje.

Součástí této bakalářské práce je i pedagogický výzkum, který byl proveden u studentů střední a vysoké školy. Cílem empirického výzkumu bylo zjistit, čeho si studenti u svých pedagogů nejvíce cení a naopak co se jim na nich nelíbí. Pro získání dat byla použita metoda dotazníku a sebraná data byla zpracována statisticky.

Klíčová slova

Učitel, žák, škola, vztah mezi učitelem a žákem, student

Annotation

The theme of my diploma work is called: „The Creation of the relationship between a teacher and a student in social pedagogy.“ In this work I would like to specify, on the basis of thorough study of available literature, how the relationship between a teacher and a student is created and what can influence it.

This work also includes a pedagogical research which was done among high school and college students. The aim of this empirical research work was to find out what teachers' qualities students appreciate the most and what they dislike. For data acquisition I used the questionnaire method and the acquired data were processed statistically.

Keywords

Teacher, pupil, relationship between a teacher and a student, student

4.4 Seznam použité literatury

1. AUGER M-T., BOUCHARLAT CH.: *Učitel a problémový žák,*

1.vyd. Praha: Portál, 2005, ISBN 80-7178-907-0

2. KYRIACOU, CH.: *Klíčové dovednosti učitele,*

1.vyd. Praha: Portál, ISBN 80-7178-965-8

3. NELEŠOVSKÁ, A.: *Pedagogická komunikace v teorii a praxi,*

1.vyd. Praha: Grada, 2005, ISBN 80-247-0738-1

4. VALIŠOVÁ A., KASÍKOVÁ H.: *Pedagogika pro učitele,*

1. vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1734-0

4.5 Seznam symbolů a zkratk

M – muži

Ž – ženy

M 18 -2 – 2 muži ve věku 18 let

Ž 20-3 – 3 ženy ve věku 20 let

SOŠ – Střední škola řemesel a služeb Velké Meziříčí

GJB - Gymnázium Jana Blahoslava Ivančice

VOŠ – Vyšší odborná škola

VŠ – Vysoká škola

UTB ZLÍN – Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

4.6 Seznam příloh

Příloha číslo 1

– tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku **otázky číslo 1** na všech typech škol

Příloha číslo 2

– tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku **otázky číslo 2** na všech typech škol

Příloha číslo 3

– tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku **otázky číslo 3** na všech typech škol

Příloha číslo 4

– tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku **otázky číslo 4** na všech typech škol

Příloha číslo 5

– tabulka souhrnné vyhodnocení dotazníku **otázky číslo 5** na všech typech škol

Příloha číslo 6

– dotazník zadaný na všech typech škol

Příloha číslo 1

1. Kterých vlastností, schopností a dovedností si na učiteli ceníte nejvíce?

VYHODNOCENÍ VÝZKUMU NA VŠECH TYPECH ŠKOL	SOS	M	Ž	GJB	M	Ž	UTB	M	Ž	CELKEM
vysvětlovací schopnosti	18	10	8	13	4	9	19	7	12	50
spravedlivý přístup ke všem	5	2	3	20	4	16	19	10	9	44
smysl pro humor	11	6	5	9	6	3	10	4	6	30
schopnost a snaha hodně naučit, systém	18	10	8	8	0	8	0	0	0	26
odbornost, vzdělanost, přehled, znalosti	6	3	3	5	4	1	14	6	8	25
dokáže zaujmout výkladem	1	1	0	11	3	8	12	6	6	24
upřímnost	2	1	1	7	2	5	8	4	4	17
ochota pomoci studentovi	6	4	2	5	1	4	3	0	3	14
přirozená autorita, umění udělat pořádek	4	2	2	7	2	5	2	1	1	13
kvalitní komunikace	6	5	1	0	0	0	6	2	4	12
tolerance	1	0	1	5	0	5	6	1	5	12
pochopení pro studenty	4	2	2	2	2	0	4	3	1	10
přátelský přístup a jednání	4	2	2	3	0	3	2	0	2	9
objektivnost	0	0	0	5	1	4	4	2	2	9
vsřícnost	0	0	0	2	1	1	6	2	4	8
trpělivost	5	2	3	0	0	0	3	0	3	8
férové, přímé jednání	0	0	0	5	1	4	3	2	1	8
empatie	0	0	0	0	0	0	7	3	4	7
lidskost	0	0	0	1	1	0	4	2	2	5
přísnost	0	0	0	3	1	2	2	1	1	5
otevřenost	0	0	0	1	0	1	4	1	3	5
umění uznat jinou pravdu než vlastní	0	0	0	5	1	4	0	0	0	5
klidné řešení problémů	2	2	0	0	0	0	3	2	1	5
čestnost, charakter	0	0	0	1	0	1	4	2	2	5
umění studentovi naslouchat	2	0	2	2	0	2	1	1	0	5
inteligence	2	2	0	2	0	2	1	1	0	5
umění uznat chybu	0	0	0	2	2	0	1	1	0	3
udržet si pozornost	0	0	0	0	0	0	3	0	3	3
laskavost	0	0	0	0	0	0	3	2	1	3
umění odlehčit a zpestřit výuku	0	0	0	2	2	0	1	0	1	3
nadšení a umění učit	0	0	0	3	0	3	0	0	0	3
ohleduplnost	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2
obětavost	0	0	0	1	1	0	1	0	1	2
důslednost	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2
věcnost	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2
takt	0	0	0	2	0	2	0	0	0	2
zájem o studenta	2	0	2	0	0	0	0	0	0	2
pravdomluvnost	1	0	1	0	0	0	1	0	1	2
používat příkladů z praxe	0	0	0	0	0	0	2	2	0	2
moudrost	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
individuální přístup ke studentovi	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
umění formulovat požadavky	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1

Příloha číslo 2

2. Jaký by měl být učitel, aby se stal Vaším oblíbeným učitelem?

VYHODNOCENÍ VÝZKUMU NA VŠECH TYPECH ŠKOL	SOS	M	Ž	GJB	M	Ž	UTB	M	Ž	CELKEM
vtipný(á), veselý(á), smysl pro humor	19	10	9	20	10	10	13	3	10	52
spravedlivý(á)	6	1	5	20	4	16	20	8	12	46
umění kvalitně vysvětlit učivo	10	5	5	6	2	4	6	2	4	22
přátelské chování	3	2	1	7	3	4	11	2	9	21
odbornost, vzdělanost, přehled	0	0	0	3	0	3	10	4	6	13
inteligentní	6	4	2	3	0	3	3	1	2	12
umění zaujmout, poutavý výklad	3	1	2	0	0	0	8	4	4	11
mít přirozenou autoritu u studentů	1	0	1	6	2	4	4	1	3	11
mít pochopení pro studenty	4	1	3	4	1	3	3	2	1	11
přístupný(á) diskusi, komunikativní	6	2	4	0	0	0	4	2	2	10
vstřícný(á)	2	1	1	1	0	1	6	3	3	9
ochoten(na) poradit a pomoci studentům	0	0	0	5	1	4	4	2	2	9
empatický(á)	0	0	0	0	0	0	8	2	6	8
férové jednání, přímost	0	0	0	5	3	2	3	1	2	8
přísný(á)	0	0	0	0	0	0	7	3	4	7
laskavý(á) a hodný(á) na studenty	4	2	2	2	1	1	1	0	1	7
upřímný(á)	4	2	2	2	0	2	0	0	0	6
aby naučil(a), umění učit	0	0	0	4	2	2	2	2	0	6
vyrovnaná osobnost	0	0	0	0	0	0	4	2	2	4
milý(á)	2	1	1	1	0	1	1	1	0	4
trpělivý(á)	2	0	2	1	0	1	1	0	1	4
umění naslouchat	1	0	1	0	0	0	3	2	1	4
pozitivně naladěný(a)	0	0	0	2	0	2	2	1	1	4
klidný(á)	2	2	0	0	0	0	1	0	1	3
čestný(á)	0	0	0	0	0	0	3	2	1	3
důsledný(á)	0	0	0	1	0	1	2	0	2	3
zájem o studenta, udělat si na něj čas	1	0	1	0	0	0	2	0	2	3
zapálený(á) pro předmět	0	0	0	1	1	0	2	1	1	3
otevřený(á)	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2
tolerantní	0	0	0	2	0	2	0	0	0	2
přirozený(á)	0	0	0	1	1	0	1	0	1	2
spolehlivý(á), dodržuje své slovo	0	0	0	1	1	0	1	1	0	2
individuální přístup	0	0	0	0	0	0	2	1	1	2
příjemné vystupování	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
dobrý člověk	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
uznalý(á)	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1

Příloha číslo 3

3. Jak by se učitel neměl nikdy chovat a čeho by se měl vyvarovat?

VYHODNOCENÍ VÝZKUMU NA VŠECH TYPECH ŠKOL	SOŠ	M	Ž	GJB	M	Ž	UTB	M	Ž	CELKEM
neponižovat a nezesměšňovat studenty	4	2	2	18	6	12	25	10	15	47
nenadržovat, nemít oblíbence	6	1	5	20	4	16	20	10	10	46
nebýt nadřazený a nepovyšovat se	4	2	2	10	3	7	15	8	7	29
nebýt arogantní	4	3	1	7	3	4	7	2	5	18
neměl by křičet	10	6	4	2	0	2	6	3	3	18
nebýt nespravedlivý(á)	5	0	5	0	0	0	12	5	7	17
nebýt vulgární	4	2	2	6	2	4	3	2	1	13
vyvarovat se bouřlivých reakcí, agrese	2	2	0	2	2	0	8	3	5	12
nevybíjet si nálady, komplexy, problémy	1	0	1	7	2	5	3	1	2	11
nešíkanovat a neterorizovat studenty	0	0	0	3	1	2	7	3	4	10
nebýt zákeřný a nevypočitatelný	0	0	0	6	0	6	2	1	1	8
nebýt ironický	0	0	0	1	0	1	7	2	5	8
nezasednout si na studenta	3	2	1	2	1	1	2	1	1	7
nesmí dávat fyzické tresty	3	1	2	4	2	2	0	0	0	7
nebýt nervózní, neklidný, psych.labilní	3	3	0	2	0	2	2	1	1	7
nebýt zaujatý	0	0	0	1	1	0	5	1	4	6
neměl by urážet studenty	3	1	2	2	1	1	0	0	0	5
nebýt příliš přísný	0	0	0	2	1	1	3	1	2	5
vyvarovat se lži	2	0	2	2	0	2	1	1	0	5
neopovrhovat a nepodceňovat stud.	4	4	0	0	0	0	0	0	0	4
neponižovat a nezesměšňovat kolegy	4	2	2	0	0	0	0	0	0	4
nevyvozovat předčasné závěry	1	1	0	1	0	1	2	0	2	4
vyvarovat se planých slibů	0	0	0	1	0	1	2	2	0	3
nebýt nudný	0	0	0	0	0	0	2	2	0	2
nepřátelský(á)	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2
nevyhledávat nevědomosti studentů	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2
neochotný(á)	2	2	0	0	0	0	0	0	0	2
nenechat se vyvézt z míry	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
vyvarovat se výhrůžek	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
nevyčítat stále stejnou věc	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1
nebýt urážlivý(á)	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
nebrat studenty jako na běžícím pásu	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
nezájem o studenta	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1

Příloha číslo 4

4 a. Potkali jste ve svém životě pedagoga, o kterém by jste mohli říci, že by mohl být vzorem pro ostatní?

VYHODNOCENÍ VÝZKUMU NA VŠECH TYPECH ŠKOL	SOŠ	M	Ž	GJB	M	Ž	UTB	M	Ž	CELKEM
ANO	31	12	19	31	6	25	27	24	3	89
NE	7	4	3	9	5	4	33	27	6	49

Příloha číslo 5

5. Popište, prosím, nejméně oblíbeného učitele. Co konkrétně se Vám na něm nelíbilo?

VÝSLEDEK VÝZKUMU NA VŠECH TYPECH ŠKOL	SOŠ	M	Ž	GJB	M	Ž	UTB	M	Ž	CELKEM
má své oblíbence, které nadhodnocuje	1	1	0	12	4	8	11	3	8	24
ponižování studentů	1	0	1	4	0	4	11	2	9	16
nadřazenost a povýšenost učitele	2	1	1	6	0	6	7	3	4	15
neumí srozumitelně vysvětlit látku	2	1	1	1	0	1	12	3	9	15
nespravedlnost v hodnocení studenta	8	0	8	3	1	2	3	1	2	14
nervozita, podrážděnost, nevyrovnanost	4	4	0	4	3	1	5	1	4	13
že křičí	3	2	1	3	1	2	6	1	5	12
nudný a nezajímavý výklad látky	0	0	0	4	0	4	7	4	3	11
nadržování	0	0	0	5	2	3	4	1	3	9
arogance	3	1	2	2	1	1	3	3	0	8
velká přisnost	1	0	1	1	0	1	6	3	3	8
zasměšňování a urážení studentů	0	0	0	3	3	0	5	1	4	8
zákeřnost	0	0	0	5	2	3	2	2	0	7
nepříjemnost	5	3	2	0	0	0	1	1	0	6
zasedá si na studenty	2	0	2	3	2	1	0	0	0	5
zlost, nekontrolovaný hněv	0	0	0	3	3	0	2	0	2	5
nezájem o studenta	0	0	0	0	0	0	4	1	3	4
zastrašování studenta	0	0	0	0	0	0	4	1	3	4
náladovost	0	0	0	1	0	1	3	1	2	4
osobní život učitele se promítá do výuky	1	0	1	2	0	2	1	1	0	4
nedostatečná autorita	2	1	1	1	0	1	1	0	1	4
zaškatulkování studenta	0	0	0	1	0	1	3	1	2	4
nadměrná kritika	0	0	0	2	0	2	1	1	0	3
neobjektivnost	0	0	0	2	1	1	1	0	1	3
nepřístupnost	0	0	0	0	0	0	3	1	2	3
samolibost	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2
lhaní	0	0	0	2	0	2	0	0	0	2
zahleděnost jen do sebe a předmětu	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2
neschopnost porozumět studentům	0	0	0	2	0	2	0	0	0	2
zakomplexovanost	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2
záłudnost, nevypočitatelnost	0	0	0	1	0	1	1	1	0	2
nedrží své slovo	0	0	0	1	1	0	1	1	0	2
namyšlenost	0	0	0	1	0	1	1	1	0	2
nepřístupnost	0	0	0	0	0	0	2	1	1	2
vztahovačnost, urážlivost	0	0	0	1	0	1	1	1	0	2

Příloha číslo 6 Vzor dotazníku společného pro všechny typy škol

Název školy věk muž nebo žena datum zadání u VŠ UTB Zlín : povolání

1. Kterých vlastností, schopností a dovedností si na učiteli ceníte nejvíce?

2. Jaký by měl být učitel, aby se stal Vaším oblíbeným učitelem?

3. Jak by se učitel neměl nikdy chovat a čeho by se měl vyvarovat?

4a. Potkali jste ve svém životě pedagoga, o kterém by jste mohli říci, že by mohl být vzorem pro ostatní?

4b. Prosím popište, co se Vám na něm nejvíce líbilo.

5. Popište, prosím nejméně oblíbeného učitele. Co konkrétně se Vám na něm nelíbilo?

Zadavatelka dotazníku: Michaela Leitnerová

Děkuji Vám za vyplnění tohoto dotazníku.